

Brüsszel, 2019.12.11.
COM(2019) 640 final

**A BIZOTTSÁG KÖZLEMÉNYE AZ EURÓPAI PARLAMENTNEK, AZ EURÓPAI
TANÁCSNAK, A TANÁCSNAK, AZ EURÓPAI GAZDASÁGI ÉS SZOCIÁLIS
BIZOTTSÁGNAK ÉS A RÉGIÓK BIZOTTSÁGÁNAK**

Az európai zöld megállapodás

1. BEVEZETÉS – EGY SÜRGETŐ KIHÍVÁS EGYEDÜLÁLLÓ LEHETŐSÉGGÉ ALAKÍTÁSA

Ez a közlemény európai zöld megállapodást vázol fel az Európai Unió (EU) és polgárai számára. A Bizottság e közleménnyel megerősíti elkötelezettségét az éghajlat- és környezetvédelmi kihívások kezelése iránt, amely e generáció meghatározó feladata. A légkör felmelegedőben van, az éghajlat változása évről évre érzékelhető. A Föld nyolcmillió fajából egymilliót kihalás fenyeget. Az erdőket és az óceánokat szennyezés pusztítja¹.

Az európai zöld megállapodás ezekre a kihívásokra ad választ. Új növekedési stratégiaként az **EU-t olyan igazságos és virágzó társadalommá kívánja alakítani, amely modern, erőforrás-hatékony és versenyképes gazdasággal rendelkezik, ahol 2050-re megszűnik a nettó üvegházhatásúgáz-kibocsátás, és ahol a gazdaság növekedése nem erőforrásfüggő.**

Célja továbbá az **EU természeti tőkéjének védelme, megőrzése és fejlesztése, valamint a polgárok egészségének és jólétének védelme a környezettel kapcsolatos kockázatokkal és hatásokkal szemben.** Ugyanakkor az átállásnak **méltányosnak és inkluzívnak** kell lennie. Az embereket kell előtérbe helyeznie, és figyelmet kell fordítani azokra a régiókra, iparágakra és munkavállalókra, amelyek számára a legnagyobb kihívásokat fogja hordozni. Mivel az átállás jelentős változásokat hoz majd magával, a szakpolitikai lépések eredményességéhez és elfogadottságához szükség lesz a nyilvánosság aktív részvételére és bizalmára. Az uniós intézmények és a tanácsadó szervek hathatós közreműködésével új szövetségben kell egyesítenünk a polgárokat a maguk sokszínűségben a nemzeti, regionális és helyi hatóságokkal, valamint a civil társadalom és az ipar szereplőivel.

Az EU egységes közösségként képes arra, hogy átalakítsa, és ezáltal fenntarthatóbb pályára állítsa gazdaságát és társadalmát. Ebben előnyére válik, hogy globális vezető szerepet tölt be az éghajlat- és környezetvédelmi intézkedések, a fogyasztóvédelem és a munkavállalói jogok terén. A szennyezőanyag-kibocsátás további csökkentése ugyanakkor kihívást jelent. A közberuházások növelése mellett fokozott erőfeszítéseket kell tennünk annak érdekében, hogy a magántőkét is az éghajlat- és környezetvédelmi fellépések felé tereljük, és megakadályozzuk a fenntarthatatlan gyakorlatok rögzülését. Az EU-nak élen kell járnia a fenntartható megoldásokat támogató koherens pénzügyi rendszer kialakítására irányuló nemzetközi erőfeszítések összehangolásában. E kezdeti beruházások arra is lehetőséget kínálnak, hogy **Európát szilárdan a fenntartható és inkluzív növekedés új pályájára állítsuk.** Az európai zöld megállapodás valamennyi ágazatban fel fogja gyorsítani és támogatni fogja a szükséges átállást.

A zöld megállapodás környezetvédelmi törekvéseit Európa nem tudja egyedül megvalósítani. Az éghajlat változása és a biológiai sokféleség csökkenése globális okokra vezethető vissza, nemzeti határok nem korlátozzák. Az EU a befolyása, a szakértelme és a pénzügyi erőforrásai révén ösztönözheti szomszédjait és partnereit arra,

¹ Források: i. Éghajlatváltozási Kormányközi Testület (IPCC): Különjelentés a 1,5 °C-os globális hőmérséklet-emelkedés hatásairól; ii. A biológiai sokféleséggel és az ökoszisztéma-szolgáltatásokkal foglalkozó kormányközi tudománypolitikai platform: 2019. évi globális értékelő jelentés a biológiai sokféleségről és az ökoszisztéma-szolgáltatásokról; iii. A Nemzetközi Erőforrás Testület: Az erőforrásokra vonatkozó, 2019. évi globális áttekintés: Kívánt jövőnk természeti erőforrásai; iv. Európai Környezetvédelmi Ügynökség: Európa környezete – helyzetkép és kilátások 2020-ban: tudás a fenntartható Európára való átállásért.

hogyan tartson vele a fenntartható úton. Az EU a jövőben is a nemzetközi erőfeszítések élén fog állni, és szövetségre kíván lépni mindazokkal, akik hasonlóképpen gondolkodnak. Tudatában van ugyanakkor annak, hogy ellátásbiztonságát és versenyképességét akkor is meg kell őriznie, ha mások nem hajlandók cselekedni.

Ez a közlemény **az európai zöld megállapodás megvalósításához szükséges fő szakpolitikák és intézkedések kezdeti ütemtervét mutatja be.** A szükségletek alakulásától és a szakpolitikai válaszok megfogalmazásától függően aktualizálásra fog kerülni. Az európai zöld megállapodás célkitűzéseire minden uniós fellépésnek és szakpolitikának hozzá kell járulnia. A kihívások összetettek és egymásba fonódnak. A rájuk adott szakpolitikai válasznak ezért határozottnak és átfogónak kell lennie, továbbá törekednie kell az egészség, az életminőség, a reziliencia és a versenyképesség terén elérhető előnyök maximalizálására. A lehetséges szinergiák szakpolitikákon átívelő kihasználásához intenzív koordinációra lesz szükség².

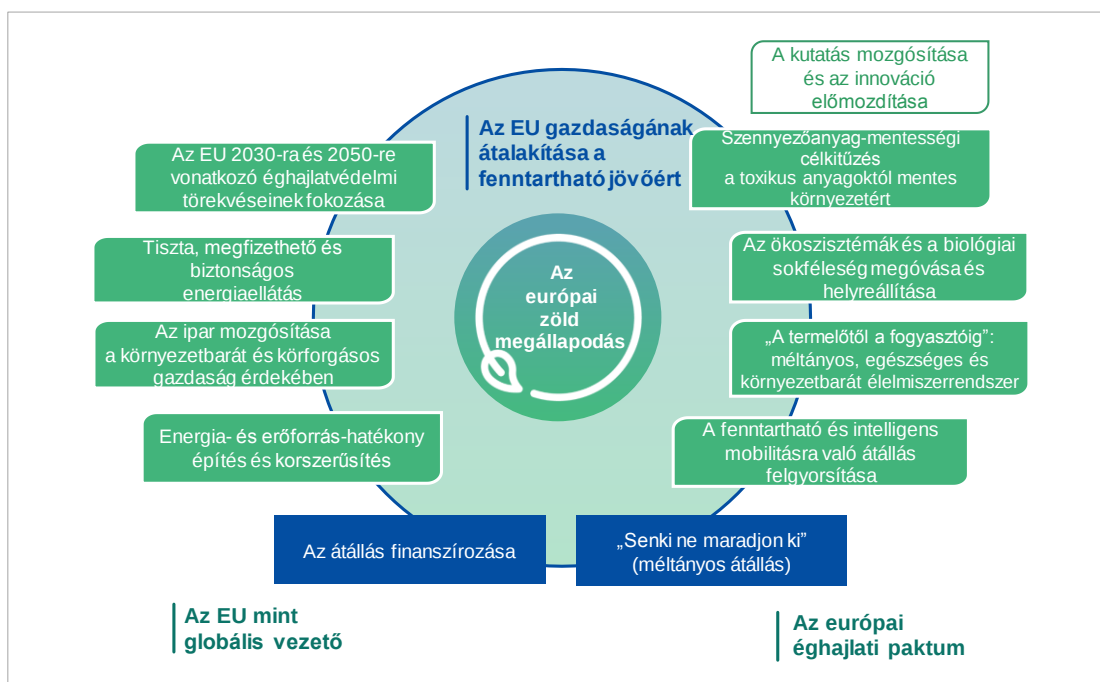
A zöld megállapodás szerves részét képezi a jelenlegi Bizottság azon stratégiájának, amely az Egyesült Nemzetek 2030-ig tartó időszakra szóló menetrendjének és a fenntartható fejlődési céloknak³, valamint a von der Leyen elnök politikai iránymutatásaiban⁴ bejelentett egyéb prioritásoknak a megvalósítására irányul. A Bizottság a zöld megállapodás keretében új hangsúlyt fog adni a makrogazdasági koordináció európai szemeszterének, hogy az figyelembe vegye az Egyesült Nemzetek fenntartható fejlődési céljait: a gazdaságpolitika középpontjába a fenntarthatóságot és a polgárok jólétét, az uniós szakpolitikai döntéshozatal és fellépés középpontjába pedig a fenntartható fejlődési célokat fogja helyezni.

Az alábbi ábra a zöld megállapodás különböző elemeit szemlélteti.

² Lásd az „Európa környezete – helyzetkép és kilátások 2020-ban: tudás a fenntartható Európára való átállásért” című dokumentum megállapításait (Európai Környezetvédelmi Ügynökség).

³ <https://sustainabledevelopment.un.org/post2015/transformingourworld>

⁴ Lásd Ursula von der Leyen megválasztott elnök politikai iránymutatásait: [Politikai iránymutatás a hivatalba lépő következő Európai Bizottság számára \(2019–2024\): Ambíciózusabb Unió. Programom Európa számára](#)

1. ábra: Európai zöld megállapodás

2. AZ UNIÓS GAZDASÁG ÁTALAKÍTÁSA A FENNTARTHATÓ JÖVŐÉRT

2.1. Jelentős átalakulást hozó szakpolitikák kidolgozása

Az európai zöld megállapodás céljainak megvalósítása érdekében újra kell gondolni a tiszta energiaellátásra irányuló szakpolitikákat a gazdaság, az ipar, a termelés és a fogyasztás, a nagyléptékű infrastruktúra, a közlekedés, az élelmiszeripar és a mezőgazdaság, az építőipar, az adópolitika és a szociális ellátások terén. E célok eléréséhez mindenképpen rá kell világítanunk a természetes ökoszisztémák védelmének és helyreállításának, az erőforrások fenntartható felhasználásának és az emberi egészség javításának fontosságára. Az átalakító hatású változások e területeken a leginkább szükségesek és potenciálisan a leghasznosabbak az EU gazdasága, társadalma és természeti környezete számára. Az EU-nak elő kell mozdítania a szükséges digitális transzformációt, és be kell ruházni annak eszközeibe, mivel ezek a változások nélkülözhetetlen katalizátorai.

A szóban forgó cselekvési területek szorosan kapcsolódnak egymáshoz és kölcsönösen erősítik egymást, de nem szabad szem elől téveszteni, hogy a gazdasági, környezetvédelmi és társadalmi célkitűzések között adott esetben kompromisszumokra lesz szükség. A zöld megállapodás következetesen alkalmazni fogja az összes szakpolitikai ösztönzőt: a szabályozást és a szabványosítást, a beruházást és az innovációt, a nemzeti reformokat, a szociális partnerekkel folytatott párbeszédet és a nemzetközi együttműködést. A szociális jogok európai pillére a fellépésekhez nyújtott útmutatással biztosítani fogja, hogy senki ne maradjon ki.

Az új intézkedések önmagukban nem lesznek elegendőek az európai zöld megállapodás célkitűzéseinek eléréséhez. A Bizottság az új kezdeményezések

elindítása mellett a tagállamokkal együttműködve fokozni fogja az EU erőfeszítéseit annak érdekében, hogy betartassák, illetve eredményesen végrehajtsák a zöld megállapodás szempontjából releváns már meglévő jogszabályokat és szakpolitikákat.

2.1.1. Az EU 2030-ra és 2050-re vonatkozó éghajlatvédelmi törekvéseinek fokozása

A Bizottság már egyértelműen felvázolta arra vonatkozó jövőképét, hogy miként valósítható meg a klímasemlegesség 2050-re⁵. Erre a jövőképre kell alapozni azt a hosszú távú stratégiát is, amelyet az EU 2020 elején terjeszt majd az ENSZ Éghajlatváltozási Keretegyezménye elé. A Bizottság a hatékony és méltányos átállás feltételeinek egyértelmű meghatározása, a befektetők számára szükséges kiszámíthatóság kialakítása, valamint az átállás visszafordíthatatlanságának biztosítása érdekében **2020 márciusáig javaslatot fog előterjeszteni az első európai éghajlat-politikai jogszabályról.** Ez jogszabályi erőre emeli a 2050-ig tartó időszakra vonatkozó klímasemlegességi célkitűzést. Az éghajlat-politikai jogszabály azt is biztosítani fogja, hogy minden uniós szakpolitika hozzájáruljon a klímasemlegességi célkitűzés megvalósításához, és abból minden ágazat kivegye a részét.

Az EU a klímasemlegesség érdekében már megkezdte a gazdaság korszerűsítését és átalakítását. 1990 és 2018 között 23 %-kal csökkentette az üvegházhatásúgáz-kibocsátást, és eközben a gazdaság 61 %-kal nőtt. A jelenlegi szakpolitikákkal azonban 2050-ig csak 60 %-kal csökkenthető az üvegházhatásúgáz-kibocsátás. Sok még a tennivaló, kezdve azzal, hogy a következő évtizedben ambiciózusabb éghajlat-politikát kell végrehajtani.

A Bizottság 2020 nyaráig hatásvizsgálattal ellátott tervet terjeszt elő annak érdekében, hogy **felelősségteljes módon legalább 50 %-ra növelje, sőt, 55 % felé közelítse az üvegházhatásúgáz-kibocsátás 2030-ig való, 1990-es szinthez viszonyított csökkentésére vonatkozó uniós célszámot.** Az üvegházhatásúgáz-kibocsátás e további csökkentése érdekében a Bizottság 2021 júniusáig felülvizsgálja – és szükség esetén módosításra javasolja – az összes releváns éghajlatvédelmi szakpolitikai eszközt. A felülvizsgálat témaköre a kibocsátáskereskedelmi rendszert⁶ – többek között az európai kibocsátáskereskedelem új ágazatokra való esetleges kiterjesztését –, a kibocsátáskereskedelmi rendszeren kívüli ágazatok kibocsátásának csökkentésére irányuló tagállami célszámokat⁷, valamint a földhasználatról, a földhasználat-megváltoztatásról és az erdőgazdálkodásról szóló rendeletet⁸ foglalja magában. A Bizottság a megfelelő aktualizálás érdekében javasolni fogja az éghajlat-politikai jogszabály módosítását is.

Ezek a szakpolitikai reformok az egész gazdaságban hozzá fognak járulni a hatékony szén-dioxid-árazás biztosításához. Ez ösztönözni fog a fogyasztói és az

⁵ Tiszta bolygót mindenkinek – Európai hosszú távú stratégiai jövőkép egy virágzó, modern, versenyképes és klímasemleges gazdaságról, COM(2018) 773.

⁶ Az üvegházhatást okozó gázok kibocsátási egységei Unión belüli kereskedelmi rendszerének létrehozásáról és a 96/61/EK tanácsi irányelv módosításáról szóló 2003/87/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv konszolidált változata.

⁷ A Párizsi Megállapodásban vállalt kötelezettségek teljesítése érdekében a tagállamok által 2021-től 2030-ig kötelezően teljesítendő, az éghajlat-politikai fellépéshez hozzájáruló éves üvegházhatásúgáz-kibocsátás-csökkentések meghatározásáról, valamint az 525/2013/EU rendelet módosításáról szóló (EU) 2018/842 rendelet.

⁸ A földhasználat, a földhasználat-változtatáshoz és az erdőgazdálkodáshoz kapcsolódó üvegházhatásúgáz-kibocsátásnak és -elnyelésnek a 2030-ig tartó időszakra vonatkozó éghajlat- és energiapolitikai keretbe történő beillesztéséről, valamint az 525/2013/EU rendelet és az 529/2013/EU határozat módosításáról szóló (EU) 2018/841 rendelet.

üzleti magatartás megváltoztatására, és elősegíti a fenntartható köz- és magánberuházások növekedését. A különböző árképzési eszközöknek ki kell egészíteniük egymást, és együttesen koherens szakpolitikai keretet kell biztosítaniuk. Alapvetően fontos továbbá, hogy az adópolitika is összhangban legyen az éghajlatvédelmi célkitűzésekkel. A Bizottság javasolni fogja az energiaadó-irányelv⁹ környezetvédelmi kérdésekre összpontosító felülvizsgálatát, valamint a Szerződések azon rendelkezéseinek alkalmazását, amelyek alapján az Európai Parlament és a Tanács az egyhangúság helyett minősített többségi szavazással, rendes jogalkotási eljárás keretében fogadhat el javaslatokat e területen.

Ameddig nemzetközi partnereink közül sokan nem osztják törekvéseinket, addig fennáll a kibocsátásáthelyezés kockázata is – vagy azért, mert a termelést az EU-ból más, a kibocsátáscsökkentésre kevésbé törekvő országokba helyezik át, vagy azért, mert az uniós termékeket nagyobb szénlábnymú importtermékekkel váltják ki. Ha ez bekövetkezik, a globális kibocsátás nem fog csökkenni, ami hiábavalóvá teszi az EU és iparágai által a Párizsi Megállapodás globális éghajlat-politikai célkitűzéseinek elérése érdekében tett erőfeszítéseket.

Ha a világ országai még akkor is eltérő szintű törekvéseket fogalmaznak meg, amikor az EU növeli éghajlatvédelmi törekvéseit, **a Bizottság a kibocsátásáthelyezés kockázatának csökkentése érdekében konkrét ágazatokat érintő javaslatot fog előterjeszteni az importált fogyasztási cikkek karbonintenzitását ellensúlyozó mechanizmusról.** Ez biztosítaná, hogy az importtermékek ára pontosabban tükrözze széntartalmukat. Az intézkedés kialakítása meg fog felelni a Kereskedelmi Világszervezet szabályainak és az EU egyéb nemzetközi kötelezettségeinek. Az intézkedés az uniós kibocsátáskereskedelmi rendszer kibocsátásáthelyezés kockázatát mérséklő intézkedéseinek¹⁰ alternatívája lenne.

A Bizottság új, ambiciózusabb uniós stratégiát fog elfogadni az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodásról. Ez alapvető fontosságú, mivel az éghajlatváltozás a mérséklésre irányuló erőfeszítések ellenére továbbra is jelentős feszültséget fog okozni Európában. Mindenképpen fokozni kell az éghajlatváltozási rezilienciavizsgálat, a rezilienciaépítés, a megelőzés és a felkészültség terén tett erőfeszítéseket is. Az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodással – többek között a természeti alapú megoldásokkal – kapcsolatos munka eredményeit továbbra is érvényesíteni kell a köz- és magánberuházásokban. Fontos lesz annak biztosítása, hogy a befektetők, a biztosítók, a vállalkozások, a városok és a polgárok Uniós-szerte hozzáférhessenek az adatokhoz, és olyan eszközöket dolgozhassanak ki, amelyek éghajlatváltozási szempontokkal bővítik kockázatkezelési gyakorlataikat.

2.1.2. Tiszta, megfizethető és biztonságos energiaellátás

Az energiarendszer további dekarbonizációja elengedhetetlen a 2030-ra és 2050-re vonatkozó éghajlatvédelmi célkitűzések teljesüléséhez. Az EU üvegházhatásúgáz-kibocsátásának több mint 75 %-a a gazdasági ágazatok energiatermeléséből és -felhasználásából származik. Az energiahatékonyságot prioritásként kell kezelni. Olyan energiaágazatot kell kialakítani, amely főként megújuló energiaforrásokon alapul, és amely a szén gyors kivezetésére és a gáz dekarbonizációjára törekszik. Az EU

⁹ A Tanács 2003/96/EK irányelve az energiatermékek és a villamos energia közösségi adóztatási keretének átszervezéséről.

¹⁰ Például a kibocsátási egységek ingyenes kiosztásának vagy a növekvő villamosenergia-költségek ellentételezésének.

energiaellátásának ugyanakkor biztonságosnak és megfizethetőnek kell lennie a fogyasztók és a vállalkozások számára. Ehhez elengedhetetlen annak biztosítása, hogy az európai energiapiac teljes mértékben integrált, összekapcsolt és digitalizált legyen, a technológiai semlegesség tiszteletben tartása mellett.

A tagállamok 2019 végéig benyújtják felülvizsgált energia- és klímaterveiket. Az energiaunió és az éghajlat-politika irányításáról szóló rendelettel¹¹ összhangban a terveknek ambiciózus nemzeti hozzájárulásokat kell meghatározniuk az uniós szintű célokhoz. A Bizottság értékelné fogja a tervek törekvéseit, valamint azt, hogy szükség van-e további intézkedésekre, amennyiben a törekvések szintje nem elégséges. Ez illeszkedni fog a 2030-ra vonatkozó éghajlatvédelmi törekvések fokozásához, amellyel összefüggésben a Bizottság – ha szükséges – 2021 júniusáig felülvizsgálja a vonatkozó energiaügyi jogszabályokat, és javaslatot tesz azok módosítására. Amikor a tagállamok 2023-ban megkezdik nemzeti energia- és klímaterveik aktualizálását, annak során figyelembe kell venniük az új éghajlatvédelmi törekvéseket. A Bizottság továbbra is biztosítani fogja minden vonatkozó jogszabályt szigorú betartatását.

A tiszta energiára való átállást a fogyasztók bevonásával és érdekében kell megvalósítani. A megújuló energiaforrások alapvető szerepet fognak játszani ebben. Elengedhetetlen lesz a tengeri szélenergia-termelésnek a tagállamok közötti regionális együttműködésen alapuló növelése. A megújuló energiaforrások, az energiahatékonyság és az egyéb fenntartható megoldások ágazatokon átívelő intelligens integrációja hozzá fog járulni ahhoz, hogy a dekarbonizáció a lehető legalacsonyabb költségek mellett valósuljon meg. A háztartások megújuló energiaforrások bevezetésével összefüggő többletterheit már a megújuló energiaforrások költségeinek gyors csökkenése és a támogatási politikák jobb kialakítása is enyhítette. A Bizottság 2020 közepéig intézkedéseket fog előterjesztani az intelligens integráció elősegítése érdekében. Ezzel párhuzamosan meg fogja könnyíteni a gázágazat dekarbonizációját, többek között a dekarbonizált gázok fejlesztésének fokozott támogatásával, a versenyképes dekarbonizált gázpiac előrettekintő kialakításával, valamint az energetikai metánkibocsátás kérdésének kezelésével.

Foglalkozni kell az energiaszegénység kockázatával azon háztartások esetében, amelyek nem engedhetik meg maguknak az alapvető életszínvonal biztosításához szükséges fő energiaszolgáltatásokat. Az energiaszámlák csökkentése és a környezet védelme hatékony programokkal, például az épület-korszerűsítést célzó lakossági finanszírozási programokkal biztosítható. A Bizottság 2020-ban iránymutatással fogja segíteni a tagállamokat az energiaszegénység problémájának kezelésében.

A klímasemlegességre való átálláshoz intelligens infrastruktúrára is szükség van. A határokon átnyúló és a regionális együttműködés fokozása hozzá fog járulni a tiszta és megfizethető energiára való átállás előnyeinek megvalósításához. A klímasemlegességi célkitűzéssel való összhang biztosítása érdekében felül kell vizsgálni az energetikai infrastruktúrára vonatkozó szabályozási keretet, beleértve a transzeurópai energetikai infrastruktúráról szóló rendeletet¹² is. E keretnek elő kell mozdítania az olyan innovatív technológiák és infrastruktúrák bevezetését, mint az intelligens energiahálózatok, a hidrogénhálózatok vagy a szén-dioxid-leválasztás, -tárolás és -hasznosítás, valamint az energiatárolás, emellett lehetővé kell tennie az ágazati integrációt is. Néhány meglévő infrastruktúra és eszköz korszerűsítésre szorul ahhoz, hogy a célnak megfelelő és az éghajlatváltozás hatásaival szemben reziliens maradjon.

¹¹ Az energiaunió és az éghajlat-politika irányításáról szóló (EU) 2018/1999 rendelet.

¹² Transzeurópai hálózatok – a transzeurópai energetikai infrastruktúráról szóló rendelet.

2.1.3. Az ipar mozgósítása a környezetbarát és körforgásos gazdaság érdekében

A klímasemleges és körforgásos gazdaság megvalósításához az ipar teljes körű mozgósítására van szükség. Egy ipari ágazat és az összes értéklánc átalakításához 25 év – egy generációnyi idő – szükséges. Ha célunkat 2050-ig el akarjuk érni, a következő öt évben döntéseket és intézkedéseket kell hoznunk.

1970 és 2017 között az éves globális nyersanyag-kitermelés megháromszorozódott, és azóta is nő¹³, ami jelentős globális kockázatot jelent. A teljes üvegházhatásúgáz-kibocsátás mintegy 50 %-ban, a biológiai sokféleség csökkenése és a vízhiány pedig több mint 90 %-ban az erőforrások kitermelésére, illetve az anyagok, tüzelőanyagok és élelmiszerek feldolgozására vezethető vissza. Az EU ipara megkezdte az átállást, de még mindig az EU üvegházhatásúgáz-kibocsátásának 20 %-áért felelős. Továbbra is túl „lineáris”, és túlságosan függ a kitermelt, forgalmazott és áruvá feldolgozott, végül hulladékká vagy kibocsátássá váló új anyagok forgalmától. Felhasznált anyagainak csupán 12 %-a származik újrafeldolgozásból¹⁴.

Az átállás lehetőséget kínál a fenntartható és munkahelyteremtéssel járó gazdasági tevékenységek bővítésére. Az alacsony kibocsátású technológiák, valamint a fenntartható termékek és szolgáltatások világpiaca jelentős lehetőségeket tartogat. A körforgásos gazdaság hasonlóképpen nagy lehetőségeket kínál új tevékenységek és munkahelyek számára. Az átalakulás azonban túl lassan zajlik, és az előrehaladás nem széles körű, és nem is egységes. Az európai zöld megállapodás támogatni és gyorsítani fogja az uniós ipar átállását az inkluzív növekedés fenntartható modelljére.

A Bizottság 2020 márciusában uniós ipari stratégiát fogad el a zöld átállás és a digitális transzformáció kettős kihívásának kezelésére. Európának ki kell aknáznia a digitális transzformációban rejlő potenciált – ez kulcsfontosságú katalizátor a zöld megállapodás célkitűzéseinek eléréséhez. Az ipari stratégia és a **körforgásos gazdaságra vonatkozó új cselekvési terv** elő fogja segíteni az EU gazdaságának korszerűsítését, és mind uniós, mind globális szinten támogatni fogja a körforgásos gazdaság kínálta lehetőségek kiaknázását. Az új szakpolitikai keret egyik fő célja, hogy az EU-ban és azon túl is előmozdítsa a klímasemleges és körforgásos termékek vezető piacainak fejlődését.

Az energiaigényes iparágak – például az acélipar, a vegyipar és a cementipar – nélkülözhetetlenek az európai gazdaság számára, mivel számos kulcsfontosságú értéklánc beszállítói. Ezen ágazat dekarbonizációja és korszerűsítése elengedhetetlen. Az energiaigényes iparágakkal foglalkozó magas szintű munkacsoport által közzétett ajánlások azt mutatják, hogy az ipar elkötelezett e célkitűzések mellett¹⁵.

A körforgásos gazdaságra vonatkozó cselekvési terv magában foglal majd egy „fenntartható termékpolitikát” is, amely elő fogja segíteni az összes termék közös módszertanon és elveken alapuló körforgásalapú tervezését. Prioritásként fogja kezelni az anyagfelhasználás csökkentését és az anyagok újrafeldolgozás előtti újrahasznosítását is. Ösztönözni fogja az új üzleti modelleket, és minimumkövetelményeket fog előírni a környezetkárosító termékek uniós piacokon való forgalomba hozatalának megakadályozására. Szigorítani fogja a kiterjesztett gyártói felelősséget is.

¹³ [Az erőforrásokra vonatkozó, 2019. évi globális áttekintés](#). Kívánt jövőnk természeti erőforrásai: A Nemzetközi Erőforrás Testület.

¹⁴ https://ec.europa.eu/eurostat/tgm/table.do?tab=table&init=1&language=en&pcode=cei_srm030&plugin=1

¹⁵ https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/hu/IP_19_6353

A körforgásos gazdaságra vonatkozó cselekvési terv az összes ágazat átállítását szabályozni fogja, **intézkedései azonban főként az olyan erőforrás-igényes ágazatokra fognak összpontosítani, mint a textilipar, az építőipar, az elektronika és a műanyagipar.** A Bizottság nyomon fogja követni a 2018. évi műanyagstratégiát, amely többek között olyan intézkedésekre összpontosít, mint a szándékosan hozzáadott mikroműanyagok és a – például textilek és a gumiabroncsok kopásából származó – nem szándékos műanyagkibocsátás kezelése. A Bizottság követelményeket fog kidolgozni annak biztosítására, hogy 2030-ra az uniós piacon minden csomagolóanyag gazdaságosan újrahasznosítható vagy újrafeldolgozható legyen, szabályozási keretet fog kidolgozni a biológiailag lebomló és bioalapú műanyagokra vonatkozóan, és intézkedéseket fog végrehajtani az egyszer használatos műanyagok tekintetében.

A körforgásos gazdaságra vonatkozó cselekvési terv tartalmazni fog továbbá olyan **intézkedéseket, amelyek arra ösztönzik a vállalkozásokat, hogy kínáljanak újrahasznosítható, tartós és javítható termékeket, és tegyék lehetővé azok választását a fogyasztók számára.** Elemezni fogja a „javításhoz való jog” szükségességét, és vissza fogja szorítani az eszközök tervezett elavulását, különösen az elektronikai termékek esetében. A fogyasztóvédelmi politika hozzá fog járulni ahhoz, hogy a fogyasztók megalapozott döntéseket hozhassanak, és aktív szerepet játszanak az ökológiai átállásban. E tekintetben az áruk és szolgáltatások bérbeadásán és megosztásán alapuló új üzleti modellek is szerepet kaphatnak, amennyiben valóban fenntarthatók és megfizethetők.

A megbízható, összehasonlítható és ellenőrizhető információk szintén fontos szerepet játszanak abban, hogy a vásárlók fenntarthatóbb döntéseket hozhassanak, emellett csökkentik a „zöldrefestés” kockázatát. A „környezeti állításokat” tevő vállalatoknak alá is kell támasztaniuk azokat, mégpedig a termékek környezeti hatásainak értékelésére szolgáló szabványos módszertan alapján. A Bizottság a szabályozási és nem szabályozási erőfeszítéseinek fokozásával fel fog lépni a hamis környezeti állítások ellen. Az EU-ban értékesített termékek jellemzőire vonatkozó információk elérhetőségét a digitalizáció is javíthatja. Egy elektronikus termékútlevelel például információval szolgálhatna a termék eredetéről, összetételéről, javítási és bontási lehetőségeiről, valamint életciklus végi kezeléséről. A hatóságoknak, köztük az uniós intézményeknek jó példával kell elől járniuk, és zöld közbeszerzési eljárásokat kell folytatniuk. A Bizottság további jogszabályokat és iránymutatásokat fog előterjeszteni a zöld közbeszerzésre vonatkozóan.

A fenntartható termékpolitika jelentős mértékben csökkentheti a hulladék mennyiségét is. Ha a hulladék képződése nem előzhető meg, ki kell használni annak gazdasági értékét, és el kell kerülni vagy minimálisra kell csökkenteni a környezetre és az éghajlatváltozásra gyakorolt hatását. Ehhez új jogszabályokra van szükség, amelyek a túlcsomagolásra és a hulladékkeletkezésre vonatkozó célszámokat és ellenintézkedéseket is tartalmaznak. Ezzel párhuzamosan létre kell hozni a másodnyersanyagok és melléktermékek szilárd és integrált egységes piacát, amelynek előnyeit az uniós vállalatok is élvezhetik. Ehhez olyan szorosabb együttműködésre van szükség az értékláncok között, mint például a Műanyagkörforgási Szövetség esetében. A Bizottság a kötelező újrafeldolgozott tartalmú másodnyersanyagok (például a csomagolóanyagok, a járművek, az építőanyagok és az akkumulátorok) piacának fellendítése céljából mérlegelni fogja jogi követelmények előírását. A Bizottság továbbá a lakossági hulladékgazdálkodás egyszerűsítése és a vállalkozások tisztább másodnyersanyagokkal való ellátása érdekében javaslatot fog tenni egy uniós szelektív hulladékgyűjtési modell bevezetésére. A Bizottság szerint az EU-nak fel kell hagynia az Unión kívülre irányuló

hulladékexporttal, és ezért felül fogja vizsgálni a hulladékszállításra és az illegális kivitelre vonatkozó szabályokat.

Az erőforrásokhoz való hozzáférés stratégiai jelentőségű biztonsági kérdést is jelent a zöld megállapodás céljainak megvalósítására irányuló uniós törekvések szempontjából. Az átállásnak tehát előfeltétele, hogy az elsődleges és a másodlagos forrásokból származó kínálat diverzifikálása révén biztosítsuk a fenntartható nyersanyagellátást, különös tekintettel a tiszta technológiákhoz, illetve a digitális, űr- és védelmi alkalmazásokhoz szükséges kritikus nyersanyagokra.

Az EU iparának az éghajlatvédelem és az erőforráshatékonyság terén élenjáró vállalkozásokra van szüksége ahhoz, hogy 2030-ig kifejleszthesse az áttörést hozó technológiák első kereskedelmi alkalmazásait a kulcsfontosságú ipari ágazatokban. A kiemelt területek közé tartozik a tiszta hidrogén, az üzemanyagcellák és más alternatív üzemanyagok, az energiatárolás, valamint a szén-dioxid-leválasztás, -hasznosítás és -tárolás. A Bizottság például támogatni fogja az áttörést hozó tiszta acéltechnológiákat, hogy 2030-ig megvalósuljon a karbonsemleges acélgyártás, és meg fogja vizsgálni, hogy a felszámolás alatt álló Európai Szén- és Acélközösség forrásainak egy része felhasználható-e erre a célra. Tágabb értelemben az EU kibocsátáskereskedelmi rendszerének innovációs alapja is segíteni fogja az ilyen nagyléptékű innovatív projektek megvalósítását.

Az iparral való együttműködés új formáinak előmozdítása és a stratégiai értékláncokba történő beruházás elengedhetetlen. A Bizottság folytatja az akkumulátorokra vonatkozó stratégiai cselekvési terv végrehajtását, és továbbra is támogatja az Európai Akkumulátorszövetséget. A Bizottság 2020-ban jogalkotási javaslatot fog előterjeszteni annak érdekében, hogy minden akkumulátor gyártása biztonságos, körforgásos és fenntartható akkumulátor-értékláncban történjen, beleértve az elektromos járművek növekvő piacának ellátását is. A Bizottság támogatni fog más szövetségépítő és nagymértékben erőforrás-összevonó kezdeményezéseket is, például olyan, közös európai érdeket szolgáló fontos projektek formájában, amelyeknél a célzott és határidőhöz kötött állami támogatás segítheti az új innovatív értékláncok kiépítését.

A digitális technológiák számos különböző ágazatban kulcsfontosságú katalizátorként járulnak hozzá a zöld megállapodás fenntarthatósági céljainak eléréséhez. A Bizottság meg fogja vizsgálni azokat az intézkedéseket, amelyek biztosítják, hogy az olyan digitális technológiák, mint a mesterséges intelligencia, az 5G, a felhőalapú számítástechnika és a peremhálózati megoldások, valamint a dolgok internete felgyorsíthassák és maximalizálhassák az éghajlat- és környezetvédelmi szakpolitikák hatását. A digitalizáció új lehetőségeket kínál a levegő- és a vízszennyezés távellenőrzésére, illetve az energia és a természeti erőforrások felhasználásának nyomon követésére és optimalizálására is. Európának ugyanakkor olyan digitális ágazatra van szüksége, amely a fenntarthatóságot helyezi a középpontba. A Bizottság mérlegelni fogja azt is, hogy mely intézkedésekkel javíthatná az egész ágazat – a széles sávú hálózatok, az adatközpontok és az IKT-eszközök – energiahatékonyságát és körforgásos gazdasági teljesítményét. A Bizottság értékelné fogja, hogy átláthatóbbá kell-e tenni az elektronikus hírközlési szolgáltatások környezeti hatásait, szigorítani kell-e az új hálózatok kiépítésére vonatkozó szabályokat, és előnyös lenne-e az olyan áruvisszavételi rendszerek támogatása, amelyek a feleslegessé vált eszközök – mobiltelefonok, táblagépek és töltők – visszaküldésére ösztönzik az embereket.

2.1.4. Energia- és erőforrás-hatékony építés és korszerűsítés

Az épületek építése, használata és korszerűsítése jelentős mennyiségű energiát és ásványi nyersanyagot (például homokot, sódert, cementet) **igényel**. Az épületek felelnek az energiafogyasztás 40 %-áért. Ma az épületállomány éves korszerűsítési aránya 0,4 % és 1,2 % között mozog a tagállamokban. Az EU energiahatékonysági és éghajlatvédelmi célkitűzéseinek eléréséhez ezt az arányt legalább a kétszeresére kell növelni. 50 millió fogyasztónak ugyanakkor már most is anyagi nehézséget okoz otthona fűtése.

Az energiahatékonyság és a megfizethetőség kettős kihívásának kezelése érdekében az EU-nak és a tagállamoknak **be kell indítaniuk a köz- és magánépületek korszerűsítési programját**. A korszerűsítési arány növelése nem könnyű, a korszerűsítés azonban mérsékli az energiaköltségeket, és csökkentheti az energiaszegénységet. Fellendítheti továbbá az építőipart, és lehetőséget kínál a kkv-k és a helyi munkahelyek támogatására.

A Bizottság szigorúan **be fogja tartatni az épületek energiahatékonyságára vonatkozó jogszabályokat**. Ez a tagállamok hosszú távú nemzeti épület-korszerűsítési stratégiáinak 2020. évi értékelésével kezdődik¹⁶. A Bizottság meg fogja kezdeni annak vizsgálatát is, hogy az épületek kibocsátása bevonható-e az európai kibocsátás-kereskedelembé, az annak biztosítására irányuló átfogóbb erőfeszítések részeként, hogy a különböző energiaforrások relatív árai megfelelően ösztönözzenek az energiahatékonyságra. A Bizottság felül fogja vizsgálni továbbá az építési termékekről szóló rendeletet¹⁷. Ennek biztosítania kell, hogy az új és korszerűsített épületek tervezése minden szakaszban figyelembe vegye a körforgásos gazdaság szükségleteit, illetve az épületállomány fokozott digitalizációjához és éghajlatváltozási rezilienciavizsgálatához kell vezetnie.

Ezzel párhuzamosan a Bizottság 2020-ban együttműködést kíván kialakítani az érdekelt felekkel egy új épület-korszerűsítési kezdeményezés kidolgozása céljából. A kezdeményezés az épület-korszerűsítés akadályainak megszüntetése érdekében nyílt platformba tömöríti az épületfenntartókat és az építőipart, az építészeket és a mérnököket, valamint a helyi hatóságokat. Az InvestEU keretébe tartozó innovatív finanszírozási programokat is magában foglal majd. Ezek olyan lakásszövetkezeteket vagy energetikai szolgáltató vállalkozásokat célozhatnak – többek között energiahatékonysági szerződésekkel –, amelyek jelentős szerepet tudnának vállalni az épület-korszerűsítésben. Az egyik alapvető cél az lenne, hogy a jobb finanszírozási feltételek és a méretgazdaságosság kihasználása érdekében nagyobb blokkokba szervezzék az épület-korszerűsítési erőfeszítéseket. A Bizottság továbbá törekedni fog azon nemzeti szabályozási akadályok felszámolására, amelyek hátráltatják a bérelt és több tulajdonosú épületeken végrehajtott energiahatékonysági beruházásokat. Különös figyelmet fog fordítani a szociális lakások korszerűsítésére, ezzel segítve a rászoruló háztartásokat az energiaszámlák kifizetésében. Hangsúlyt kell fektetni az iskolák és kórházak korszerűsítésére is, hiszen az épülethatékonyság útján megtakarított pénz az oktatás és a közegészségügy támogatására fordítható.

¹⁶ Az épületek energiahatékonyságáról szóló irányelv előírásának megfelelően.

¹⁷ Az építési termékek forgalmazására vonatkozó harmonizált feltételek megállapításáról és a 89/106/EGK tanácsi irányelv hatályon kívül helyezéséről szóló 305/2011/EU rendelet.

2.1.5. A fenntartható és intelligens mobilitásra való átállás felgyorsítása

A közlekedés az EU üvegházhatásúgáz-kibocsátásának egynegyedéért felelős, és ez az arány egyre nő. A klímasemlegesség eléréséhez a közlekedésből származó kibocsátások 90 %-os csökkentésére van szükség 2050-ig. A közúti, vasúti, légi és vízi közlekedésnek egyaránt hozzá kell járulnia a csökkentéshez. A fenntartható közlekedés megvalósítása azt jelenti, hogy a felhasználókat kell előtérbe helyezni, és jelenlegi mobilitási lehetőségeiknél megfizethetőbb, hozzáférhetőbb, egészségesebb és tisztább alternatívákat kell biztosítani számukra. A Bizottság e kihívás megválaszolása és az összes kibocsátási forrás kezelése érdekében 2020-ban fenntartható és intelligens mobilitásra vonatkozó stratégiát fog elfogadni.

Erőteljes lendületet kell adni a multimodális szállításnak. Ez növelni fogja a közlekedési rendszer hatékonyságát. Prioritásként kell kezelni, hogy a szárazföldi áruszállítás 75 %-át kitevő közúti áruforgalom jelentős része átkerüljön a vasútra és a belvízi utakra. Ehhez a vasutak és a belvízi utak jobb kezelésére és kapacitásuk növelésére van szükség – a vonatkozó intézkedésekre a Bizottság 2021-ig javaslatot fog tenni. A Bizottság mérlegelni fogja továbbá annak lehetőségét, hogy korábbi javaslatát visszavonva új javaslatot terjesszen elő a kombinált áru fuvarozásról szóló irányelv¹⁸ felülvizsgálatára annak érdekében, hogy az irányelv hatékony eszközévé váljon a vasúti és a vízi szállítás – és így a rövid távú tengeri fuvarozást – magában foglaló multimodális áru fuvarozási műveletek támogatásának. A légi közlekedés területén újra kell kezdeni a valóban egységes európai égboltra vonatkozó bizottsági javaslat elfogadására irányuló munkát, mivel ez hozzá fog járulni a légi közlekedésből származó kibocsátások jelentős csökkentéséhez.

Az automatizált és összekapcsolt multimodális mobilitás egyre nagyobb szerepet fog játszani, csakúgy, mint a digitalizáció által lehetővé tett intelligens forgalomirányítási rendszerek. Az uniós közlekedési rendszert és infrastruktúrát alkalmassá kell tenni az olyan új, fenntartható mobilitási szolgáltatások támogatására, amelyek csökkenthetik a forgalmi torlódásokat és a környezetszennyezést, különösen a városi területeken. A Bizottság a finanszírozási eszközei, például az Európai Hálózatfinanszírozási Eszköz révén hozzájárul az intelligens forgalomirányítási rendszerek és a mobilitási szolgáltatási megoldások kifejlesztéséhez.

A közlekedés árának tükröznie kell a közlekedés környezeti és egészségi hatásait. A fosszilis tüzelőanyagok támogatását meg kell szüntetni, ezért a Bizottság az energiaadó-irányelv felülvizsgálatával összefüggésben alaposan meg fogja vizsgálni a jelenlegi – többek között a légi és a tengeri közlekedésben használt üzemanyagokra vonatkozó – adómentességeket, valamint a joghézagok bezárására kínálkozó legjobb lehetőségeket. Ehhez hasonlóan a Bizottság javasolni fogja az európai kibocsátáskereskedelemnek a tengeri ágazatra való kiterjesztését, valamint az uniós kibocsátáskereskedelmi rendszer keretében a légitársaságok számára ingyenesen kiosztott kibocsátási egységek csökkentését. Ezt a globális szintű fellépésekkel is össze fogja hangolni, különösen a Nemzetközi Polgári Repülési Szervezet és a Nemzetközi Tengerészeti Szervezet keretében. A Bizottság emellett újból politikai vita tárgyává teszi, hogy miként lehetne eredményesen úthasználati díjakat bevezetni az EU-ban. Felszólítja az Európai Parlamentet és a Tanácsot, hogy tartsák fenn az euomatrixa-irányelvre vonatkozó eredeti

¹⁸ A tagállamok közötti kombinált áru fuvarozás egyes típusaira vonatkozó közös szabályok megállapításáról szóló 92/106/EGK tanácsi irányelv módosításáról szóló irányelvre irányuló javaslat, COM(2017) 648.

bizottsági javaslat¹⁹ magas szintű ambícióját, de készen áll arra, hogy szükség esetén visszavonja azt, és alternatív intézkedéseket javasoljon.

Ezzel párhuzamosan az EU-nak **fokoznia kell a fenntartható alternatív közlekedési üzemanyagok gyártását és forgalmazását**. 2025-re mintegy 1 millió nyilvános elektromos és egyéb töltőállomásra lesz szükség az európai közutakon várható közlekedő 13 millió kibocsátásmentes és alacsony kibocsátású járműhöz. A Bizottság támogatni fogja a nyilvános elektromos és egyéb töltőállomások kiépítését ott, ahol tartós ellátási hiányosságok mutatkoznak, különösen a távolsági utazások és a kevésbé sűrűn lakott területek esetében, és a lehető leghamarabb új finanszírozási felhívást tesz közzé ennek támogatására. Ezekre a lépésekre a nemzeti szinten hozott intézkedések kiegészítéseként kerül majd sor. A Bizottság meg fogja vizsgálni, hogy milyen jogalkotási lehetőségei vannak a különböző közlekedési eszközökben alkalmazott fenntartható alternatív üzemanyagok gyártásának és forgalmazásának fellendítésére. A Bizottság felül fogja vizsgálni továbbá az alternatív üzemanyagok infrastruktúrájáról szóló irányelvet²⁰ és a transzeurópai közlekedési hálózatról szóló rendeletet is, hogy felgyorsítsa a kibocsátásmentes és alacsony kibocsátású járművek és hajók terjedését.

A közlekedési szennyezést drasztikusan vissza kell szorítani, különösen a városokban. Összefüggő intézkedésekkel kezelni kell a kibocsátás és a városi torlódások problémáját, és javítani kell a tömegközlekedést. A Bizottság szigorítani fogja a belső égésű motorral felszerelt gépjárművek légszennyezőanyag-kibocsátására vonatkozó előírásokat. A Bizottság azt is javasolni fogja, hogy 2021 júniusáig vizsgálják felül a személygépkocsikra és kisteherautókra vonatkozó szén-dioxid-kibocsátási előírásokról szóló jogszabályokat, hogy ezáltal 2025-től megnyíljon az út a kibocsátásmentes mobilitás felé. Ezzel párhuzamosan mérlegelni fogja az európai kibocsátás-kereskedelem közötti közlekedésre való alkalmazását, a járművekre vonatkozó jelenlegi és jövőbeli szén-dioxid-kibocsátási előírásokat kiegészítve. Intézkedéseket fog hozni a tengeri közlekedéssel kapcsolatban is, többek között szabályozni fogja a legszennyezőbb hajók uniós kikötőbe való bejutását és a part menti villamos energia használatára fogja kötelezni a kikötött hajókat. Ehhez hasonlóan a repülőgépekhez és a repülőtéri műveletekhez kötődő szennyezőanyag-kibocsátás kezelésével a repülőterek közelében is javítani kell a levegőminőséget.

2.1.6. A termelőtől a fogyasztóig: méltányos, egészséges és környezetbarát élelmiszerrendszer kialakítása

Az európai élelmiszerek híresek arról, hogy biztonságosak, táplálóak és jó minőségűek. Itt az ideje, hogy a **fenntarthatóság globális standardjává** váljanak. Jóllehet megkezdődött a fenntarthatóbb rendszerekre való átállás, a világ gyorsan növekvő népességének élelmezése a jelenlegi termelési szerkezet mellett továbbra is kihívást jelent. Az élelmiszertermelés még mindig levegő-, víz- és talajszennyezést eredményez, hozzájárul a biológiai sokféleség csökkenéséhez és az éghajlatváltozáshoz, valamint jelentős mennyiségű természeti erőforrást használ el – miközben az élelmiszerek jelentős része hulladékként végzi. Ezzel együtt többek között a rossz minőségű étrend felelős az elhízásért és bizonyos betegségek, például a rák kialakulásáért.

¹⁹ A nehéz tehergépjárművekre egyes infrastruktúrák használatáért kivetett díjakról szóló 1999/62/EK irányelv módosításáról szóló irányelvre irányuló javaslat, COM(2017) 275.

²⁰ Az alternatív üzemanyagok infrastruktúrájának kiépítéséről szóló 2014/94/EU irányelv.

Az élelmiszer-értéklánc valamennyi szereplője számára új lehetőségek nyílnak meg. Az új technológiák és a tudományos felfedezések – az emberek egyre nagyobb tudatosságával és fenntartható élelmiszerek iránti keresletével párosulva – minden érintett számára előnyösek lesznek. A Bizottság 2020 tavaszán ismerteti majd „a termelőtől a fogyasztóig” stratégiát, és széleskörű vitát kezdeményez az érdekelt felekkel az élelmiszer-ellátási lánc minden szakaszára kiterjedően, amely kikövezheti az utat egy fenntarthatóbb élelmiszer-politika kialakításához.

Az európai gazdálkodók és halászok kulcsszereplők az átállás irányításában. „A termelőtől a fogyasztóig” stratégia erősíti majd az éghajlatváltozás elleni küzdelem, a környezetvédelem és a biológiai sokféleség megőrzése terén tett erőfeszítéseiket. A közös agrárpolitika és a közös halászati politika továbbra is kulcsfontosságú eszközök lesznek az említett erőfeszítések támogatásához, miközben méltányos megélhetést biztosítanak a mezőgazdasági termelők, a halászok és családjaik számára. A Bizottság közös agrárpolitikára vonatkozó, 2021 és 2027 közötti időszakra szóló javaslatai azt irányozzák elő, hogy a közös agrárpolitika teljes költségvetésének legalább 40 %-a, valamint a Tengerügyi és Halászati Alap legalább 30 %-a éghajlat-politikai intézkedéseket finanszírozzon.

A Bizottság az Európai Parlamenttel és a Tanáccsal együttműködve **legalább a javaslatokban szereplő ambíció megvalósítását kívánja elérni.** Mivel a felülvizsgált közös agrárpolitika indulása valószínűleg 2022 elejére halasztódik, a Bizottság annak biztosításán fog dolgozni a tagállamokkal és az érdekelt felekkel, hogy a mezőgazdaságra vonatkozó nemzeti stratégiai tervek már a kezdetektől fogva teljes mértékben tükrözzék a zöld megállapodásban és „a termelőtől a fogyasztóig” stratégiában megfogalmazott ambíciókat. A Bizottság gondoskodni fog róla, hogy ezeket a stratégiai terveket szigorú éghajlatpolitikai és környezetvédelmi kritériumok alapján értékeljék. E terveknek olyan fenntartható gyakorlatok alkalmazásához kell vezetniük, mint például a precíziós gazdálkodás, a biogazdálkodás, az agroökológia, az agrárerdészeti rendszerek, továbbá a szigorúbb állatjóléti előírások. A megfelelésről a teljesítményre való hangsúlyáthelyezéshez az intézkedéseknek – például az ökörendszereknek – jutalmazniuk kell a gazdálkodók magasabb szintű környezet- és éghajlatpolitikai teljesítményét, ideértve a karbongazdálkodást és a szén-dioxid talajban való megkötését, valamint a jobb tápanyag-gazdálkodást a vízminőség javítása és a kibocsátások csökkentése érdekében. A Bizottság együtt fog dolgozni a tagállamokkal a fenntartható tengeri élelmiszerekben mint a kis szénlábnymú élelmiszerek forrásaiban rejlő lehetőségek fejlesztésén.

A stratégiai tervekben magasabb ambíciószintet kell meghatározni a peszticidek használatának és kockázatának, valamint a műtrágyák és antibiotikumok használatának jelentős csökkentése érdekében. A Bizottság az érdekelt felekkel folytatott párbeszéd alapján azonosítani fogja azokat az intézkedéseket, köztük jogalkotási intézkedéseket, amelyek e csökkentések megvalósításához szükségesek. A biogazdálkodás alatt álló területeket is növelni kell Európában. Az EU-nak innovatív módszereket kell kidolgoznia a termés kártevőkkel és betegségekkel szembeni védelmére, valamint meg kell fontolnia az új, innovatív technikák potenciális alkalmazását az élelmiszerrendszer fenntarthatóságának javításában, biztosítva ugyanakkor, hogy azok biztonságosak legyenek.

„A termelőtől a fogyasztóig” stratégia hozzá fog járulni a körforgásos gazdaság megvalósításához is. A stratégia arra fog törekedni, hogy a szállítással, tárolással, csomagolással és élelmiszer-pazarlással kapcsolatos intézkedésekkel csökkentse az élelmiszer-feldolgozó és -kiskereskedelmi ágazat környezetre gyakorolt hatását. Ezek közé fognak tartozni az élelmiszer-csalás elleni intézkedések, többek között az uniós

szintű jogérvényesítési és vizsgálati kapacitások megerősítése, valamint az új, innovatív élelmiszer- és takarmánytermékeket – mint például az algaalapú tengeri eredetű élelmiszerek – meghatározó folyamat elindítása.

Végezetül „a termelőtől a fogyasztóig” stratégia a **fenntartható élelmiszerek fogyasztásának ösztönzését, valamint a mindenki számára megfizethető egészséges élelmiszerek népszerűsítését** célozza. A vonatkozó uniós környezetvédelmi előírásoknak nem megfelelő importált élelmiszerek nem léphetnek az uniós piacra. A Bizottság olyan intézkedésekre fog javaslatot tenni, amelyek segítik a fogyasztókat az egészséges és fenntartható étrend megválasztásában és az élelmiszer-pazarlás csökkentésében. A Bizottság új módszereket keres majd a fogyasztók megfelelőbb tájékoztatására – többek között digitális eszközök segítségével – például az élelmiszerek származását, tápértékét és környezeti lábnyomát illetően. „A termelőtől a fogyasztóig” stratégia javaslatokat tesz majd arra vonatkozóan is, hogy miként javítható a mezőgazdasági termelők értékláncon belüli helyzete.

2.1.7. Az ökoszisztémák és a biológiai sokféleség megóvása és helyreállítása

Az ökoszisztémák alapvető szolgáltatásokat, vagyis élelmet, ivóvizet, tiszta levegőt és élőhelyet biztosítanak. Mérsékelik a természeti katasztrófák, a kártevők és a betegségek hatásait, és segítenek az éghajlat szabályozásában. Az EU azonban nem teljesíti a 2020-ra kitűzött legfontosabb környezetvédelmi célkitűzései némelyikét, például a Biológiai Sokféleség Egyezmény keretében vállalt aicsi célokat. Az EU-nak és globális partnereinek meg kell állítaniuk a biológiai sokféleség csökkenését. A biológiai sokféleséggel és az ökoszisztéma-szolgáltatásokkal foglalkozó kormányközi tudománypolitikai platform 2019. évi globális értékelő jelentése²¹ világszerte a biológiai sokszínűség csökkenéséről számolt be, melyet elsősorban a következők okoznak: a termőföld és a tenger hasznosításában bekövetkezett változások, a természeti erőforrások közvetlen kiaknázása, valamint az éghajlatváltozás, amely a biológiai sokféleség csökkenésének harmadik legfontosabb mozgatórugója.

A **Biológiai Sokféleség Egyezmény feleinek** 2020 októberében, a kínai Kunmingban rendezendő **konferenciája** lehetőséget kínál majd a világ számára arra, hogy szilárd globális keretet fogadjanak el a biológiai sokféleség csökkenésének megállítására. Az EU vezető szerepének biztosítása érdekében a Bizottság **2020 márciusáig előterjeszti biodiverzitási stratégiáját**, amelyet 2021-ben konkrét intézkedések követnek majd. A stratégiában körvonalazódik majd a Felek Konferenciáján az EU által képviselendő álláspont: globális célszámok a biológiai sokféleség védelme érdekében, valamint a biológiai sokféleség Unión belüli csökkenésének fő okait kezelő kötelezettségvállalások, amelyeket a biológiai sokféleség csökkenésének fő okait kezelő, mérhető célkitűzések támasztanak alá.

A **biodiverzitási stratégia meghatározza majd az említett célkitűzések elérését szolgáló konkrét intézkedéseket.** Ide tartozhatnak olyan számszerűsített célkitűzések is, mint például a Natura 2000 hálózatra építve a nagy biodiverzitású, védett föld- és tengeri területek kiterjesztése. A tagállamoknak meg kell erősíteniük a határokon átnyúló együttműködést annak érdekében, hogy eredményesebben tudják megóvni és helyreállítani a Natura 2000 hálózathoz tartozó területeket. A Bizottság meg fogja határozni azokat az intézkedéseket, többek között jogszabályokat, amelyek segíthetik a tagállamokat a sérült ökoszisztémák helyzetének javításában és jó ökológiai állapotuk

²¹ <https://ipbes.net/news/ipbes-global-assessment-preview>

helyreállításában, ideértve a szénben gazdag ökoszisztémákat is. A biodiverzitási stratégia az európai városok környezetbarátabbá tételére és a városi környezet biológiai sokféleségének növelésére is megfogalmaz majd javaslatokat. A Bizottság fontolóra veszi egy természet-helyreállítási terv felvázolását és a finanszírozás lehetséges módjait, ezekkel is segítve a tagállamokat a cél elérésében.

Valamennyi uniós szakpolitikának hozzá kell járulnia Európa természeti tőkéjének megőrzéséhez és helyreállításához²². A 2.1.6. szakaszban felvázolt „a termelőtől a fogyasztóig” stratégia foglalkozik majd a peszticidek és a műtrágyák mezőgazdaságban való alkalmazásával. A közös halászati politika keretében folytatódik majd a halászat ökoszisztémákra gyakorolt káros hatásainak csökkentését célzó munka, különös tekintettel az érzékeny területekre. A Bizottság emellett támogatni fogja a védett tengeri területek összekapcsoltságának fokozását és e területek megfelelő igazgatását.

Az éghajlatváltozás eredményeképpen egyre nagyobb nyomás nehezedik az erdei ökoszisztémákra. Javítani kell az EU erdőterületeinek minőségét és mennyiségét annak érdekében, hogy az EU klímasemlegességet valósíthasson meg és egészséges környezetet teremthessen. A fenntartható újraerdősítés és erdőtelepítés, valamint a pusztuló erdők helyreállítása növelheti a szén-dioxid elnyelését, ezzel együtt javíthatja az erdők rezilienciáját és elősegítheti a körforgásos biogazdaságot. A 2030-ig tartó időszakra szóló biodiverzitási stratégiára építve a Bizottság új uniós erdőgazdálkodási stratégiát fog kidolgozni, amely az egész erdőciklusra kiterjed, és előmozdítja az erdők által kínált számos szolgáltatást.

Az új uniós erdőgazdálkodási stratégia fő célkitűzései közé tartozik majd a hatékony erdőtelepítés, valamint az erdők megóvása és helyreállítása Európában a szén-dioxid-elnyelés növelésének elősegítése, az erdőtüzek előfordulásának és kiterjedésének csökkentése, valamint a biogazdaság ösztönzése érdekében, a biológiai sokféleségnek kedvező ökológiai elvek teljes körű tiszteletben tartása mellett. A közös agrárpolitika alá tartozó nemzeti stratégiai terveknek arra kell ösztönözniük az erdőgazdálkodókat, hogy munkájukkal megőrizzék és növeljék az erdők fenntarthatóságát. A világ erdőinek védelmére és helyreállítására irányuló uniós fellépés fokozásáról szóló közleményre²³ építve a Bizottság szabályozási és egyéb intézkedéseket fog hozni az erdőirtással és erdőpusztulással nem járó importált termékek és értékláncok előnyben részesítése érdekében.

A fenntartható kék gazdaságnak központi szerepet kell majd játszania az EU termőföldjeit terhelő sokféle igénybevétel enyhítésében és az éghajlatváltozás elleni küzdelemben. Egyre inkább elismerik az óceánok szerepét az éghajlatváltozás mérséklésében és az ahhoz való alkalmazkodásban. Az ágazat ehhez a vízi és tengeri erőforrások felhasználásának javításával, és például olyan új proteinfoorrások termelésének és felhasználásának előmozdításával járulhat hozzá, amelyek enyhíthetik a mezőgazdasági földterületekre nehezedő nyomást. Az éghajlatváltozással kapcsolatos problémák tartós megoldásaihoz általánosságban nagyobb figyelmet kell fordítani a természetalapú megoldásokra, köztük az egészséges és ellenálló tengerekre és óceánokra. A Bizottság elemezni fogja az Éghajlatváltozási Kormányközi Testület óceánokról szóló különjelentésének²⁴ megállapításait, és a tengereket illető intézkedési javaslatokat fogalmaz majd meg. E javaslatok kitérnek majd a tengeri területek fenntarthatóbb

²² Az ökoszisztémák és szolgáltatásaik döntéshozatalba való integrálásáról szóló uniós iránymutatás. SWD (2019)305 FINAL.

²³ COM/2019/352 final.

²⁴ Különjelentés az óceánokról és a krioszféráról az éghajlatváltozás összefüggésében.

kezelésének módszereire, nevezetesen ahhoz próbálnak segítséget nyújtani, hogy jobban kiaknázzuk a megújuló tengeri energiában rejlő, egyre növekvő lehetőségeket. A Bizottság zéró toleranciát fog alkalmazni a jogellenes, be nem jelentett és szabályozatlan halászattal szemben. Az ENSZ 2020-ban Portugáliában rendezendő óceánkonferenciájára jó alkalmat biztosít majd az EU számára az óceánokkal kapcsolatos kérdésekre irányuló fellépés fontosságának hangsúlyozására.

2.1.8. Szennyezőanyag-mentességi célkitűzés a toxikus anyagoktól mentes környezetért

A toxikus anyagoktól mentes környezet kialakításához több intézkedésre van szükség a szennyezés megelőzése, eltávolítása és az eredeti állapot helyreállítása érdekében egyaránt. Európa polgárainak és ökoszisztémáinak védelme érdekében az EU-nak jobban kell nyomon követnie, jelentenie, megelőznie és orvosolnia a levegő, a vizek, a talaj és a fogyasztási cikkekből szennyezését. Ennek elérése érdekében az EU-nak és a tagállamoknak rendszerszinten össze kell hangolniuk valamennyi szakpolitikájukat és szabályozásukat. **Az említett összekapcsolódó kihívások kezelése érdekében a Bizottság 2021-ben a levegőre, vízre és talajra vonatkozó szennyezőanyag-mentességi cselekvési tervet fogad majd el.**

A felszín alatti és a felszíni víz természetes funkcióit helyre kell állítani. Ez alapvetően fontos a tavak, folyók, vizes élőhelyek és torkolatvidékek biológiai sokféleségének megőrzéséhez és helyreállításához, valamint az áradások által okozott károk megelőzéséhez és korlátozásához. „A termelőtől a fogyasztóig” stratégia végrehajtásával csökkenni fog a tápanyagszennyezés. Ezenkívül a Bizottság intézkedéseket fog javasolni a városi árvízről, valamint új vagy különösen káros szennyezési forrásokból származó szennyezés, például a mikroműanyagok és vegyi anyagok, köztük a gyógyszerek általi szennyezés kezelésére. Foglalkozni kell a különböző szennyező anyagok együttes hatásával is.

A Bizottság a jelenlegi levegőminőségi jogszabályok értékelésének tapasztalataira is támaszkodni fog²⁵. Javasolni fogja a nyomon követésről²⁶, a modellezésről és a levegőminőségi tervekről szóló rendelkezések megerősítését annak érdekében, hogy segítse a helyi hatóságokat a tisztább levegő elérésében. A Bizottság konkrétan a levegőminőségi standardok felülvizsgálatára fog javaslatot tenni, hogy azok jobban összhangba kerüljenek az Egészségügyi Világszervezet ajánlásaival.

A Bizottság felül fogja vizsgálni a nagy ipari létesítmények által okozott szennyezés kezelésére szolgáló uniós intézkedéseket. Áttekinti majd a jogszabályok ágazati hatályát és azt, hogy miként lehetne azt teljes mértékben összhangba hozni az éghajlatra, az energiára és a körforgásos gazdaságra vonatkozó szakpolitikákkal. A Bizottság a tagállamokkal is együttműködik majd, az ipari balesetek megelőzésének javítása érdekében.

A toxikus anyagoktól mentes környezet biztosítása érdekében a Bizottság fenntarthatósági célú vegyi stratégiát is előterjeszt majd. A stratégia javítja majd a polgárok és a környezet veszélyes vegyi anyagokkal szembeni védelmét, és az innovációt is ösztönzi a biztonságos és fenntartható alternatívák kifejlesztése érdekében. Az egészség- és a környezetvédelem javítására, illetve a globális versenyképesség fokozására irányuló célok összeegyeztetéséhez minden érintettnek, így az iparnek is

²⁵ A környezeti levegőminőségről szóló irányelvek célravezetőségi vizsgálata. SWD(2019) 427

²⁶ Többek között a digitalizáció által kínált új nyomonkövetési lehetőségek kihasználása révén.

együtt kell működnie. Ez a jogi keret egyszerűsítésével és megerősítésével érhető el. A Bizottság át fogja tekinteni, hogy miként vonhatók be jobban az uniós ügynökségek és tudományos testületek az „egységes vegyi anyag-minősítés” folyamata felé való elmozdulásba, továbbá hogy miként biztosítható nagyobb átláthatóság a vegyi anyagokkal kapcsolatos fellépés priorizálásakor. Ezzel párhuzamosan a szabályozási keretnek gyorsan reagálnia kell a hormonháztartást zavaró anyagok, a – többek között importált – termékekben található veszélyes vegyi anyagok, a különböző vegyi anyagok kombinált hatásai és a rendkívül perzisztens vegyi anyagok kockázataival kapcsolatos tudományos eredményekre.

2.2. A fenntarthatóság általános érvényesítése minden uniós szakpolitikában

2.2.1. Zöld finanszírozás és beruházás, valamint a méltányos átállás biztosítása

Az európai zöld megállapodásban meghatározott célok megvalósításához jelentős beruházásokra van szükség. A Bizottság becslése szerint a 2030-ra kitűzött jelenlegi éghajlat- és energiapolitikai célok megvalósításához évi 260 milliárd EUR pótlólagos beruházásra lesz szükség²⁷, ami a 2018. évi GDP mintegy 1,5 %-ának felel meg²⁸. Ezt a beruházási szintet tartósan fenn kell tartani. E beruházási kihívás nagyságrendje az állami és a magánszektor mozgósítását egyaránt szükségessé teszi.

A Bizottság a pótlólagos finanszírozási szükségletek fedezése érdekében Fenntartható Európa beruházási tervet fog előterjeszteni. A terv a fenntartható beruházások támogatására elkülönített finanszírozást egy olyan a szabályozási keret javítására vonatkozó javaslattal ötvözi majd, amely elősegíti a zöld beruházásokat. Ugyanakkor alapvető fontosságú, hogy beütemezzük a tervezett fenntartható projekteket. A projektgazdákat technikai segítségnyújtás és tanácsadás segíti majd a projektek meghatározásában és előkészítésében, valamint a finanszírozási forrásokhoz való hozzáférésben.

Az uniós költségvetésnek kulcsszerepe lesz. A Bizottság javaslata 25 %-ban határozta meg az éghajlati szempontok valamennyi uniós programban való érvényesítésére vonatkozó célszámot. Az uniós költségvetés a bevételi oldalon is hozzájárul majd az éghajlattal kapcsolatos célkitűzések eléréséhez. A Bizottság által javasolt új bevételi források (saját források) egyike az újrafeldolgozatlan műanyag-csomagolásból származó hulladékon alapul. Második bevételi forrásként az jöhetne szóba, hogy az uniós kibocsátáskereskedelmi rendszer árveréseiből származó bevétel 20 %-t az uniós költségvetés kapja.

Az InvestEU Alap legalább 30 %-a hozzá fog járulni az éghajlatváltozás elleni küzdelemhez. Ezenfelül a projekteket fenntarthatósági vizsgálatnak vetik majd alá az éghajlattal kapcsolatos, a környezetvédelmi és a társadalmi célkitűzésekhez való hozzájárulásuk felmérése érdekében. Az InvestEU program lehetőséget teremt a tagállamoknak arra is, hogy uniós költségvetési biztosítékot vegyenek igénybe például ahhoz, hogy saját területükön és régióikban éghajlattal kapcsolatos kohéziós politikai

²⁷ „Összefogás az energiaunió és az éghajlat-politika terén – A tiszta energiára való átállás feltételeinek megteremtése” című közlemény, COM(2019) 285.

²⁸ Ezek a becslések konzervatívak a tekintetben, hogy nem veszik figyelembe például az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodáshoz vagy az olyan környezeti kihívásokhoz kapcsolódó beruházási szükségleteket, mint például a biológiai sokféleség. Nem veszik figyelembe az átállás társadalmi költségeinek vagy a tétlenség költségeinek kezeléséhez szükséges állami beruházásokat sem.

célkitűzéseket valósítsanak meg. Az InvestEU a nemzeti fejlesztési bankokkal folytatott együttműködést is megerősíti, ami ösztönözheti az uniós szakpolitikai célkitűzések megvalósítása érdekében folytatott tevékenységük általános ökológizálását. Ezenkívül az uniós kibocsátáskereskedelmi rendszer felülvizsgálatának részeként a Bizottság át fogja tekinteni az innovációs és a modernizációs alap szerepét, amelyek nem kapnak finanszírozást az EU hosszú távú költségvetéséből. A cél szerepük megerősítése és hatékonyságuk fokozása lenne az innovatív és klímasemleges megoldások EU-szerte történő alkalmazása útján. Az uniós kibocsátáskereskedelmi rendszer felülvizsgálata során mérlegelés tárgya lesz a kibocsátási egységekből származó további jövedelmeknek az uniós költségvetéshez történő kiosztása is, a méltányos átállás finanszírozásának megerősítése érdekében.

A Bizottság együttműködik majd az Európai Beruházási Bank (EBB) Csoporttal, a nemzeti fejlesztési bankokkal, valamint más nemzetközi pénzügyi szervezetekkel is. Az EBB azt a célt tűzte ki maga elé, hogy 2025-re megduplázza, vagyis 25 %-ról 50 %-ra emelje saját éghajlattal kapcsolatos célszámát, és ezzel Európa klímabankjává váljon.

A Fenntartható Európa beruházási terv részeként a Bizottság javaslatot tesz majd a Méltányos Átállási Alapot is magában foglaló méltányos átállási mechanizmusra, ezzel biztosítva, hogy senki ne maradjon ki. Az átállás csak akkor lehet sikeres, ha azt méltányos és inkluzív módon hajtjuk végre. Azok a leginkább veszélyeztetettek, akik a leginkább ki vannak téve az éghajlatváltozás és a környezetkárosodás káros hatásainak. Ugyanakkor az átállás irányítása jelentős strukturális változásokat fog eredményezni az üzleti modellekben, a készségigényekben és a relatív árakban. Társadalmi és földrajzi körülményeiktől függően az egyes polgárokat különböző hatások fogják érni. Az egyes tagállamok, régiók és városok nem azonos induló helyzetből kezdik meg az átállást, és reagálási kapacitásaik sem azonosak. Ezek a kihívások minden szinten erőteljes szakpolitikai válaszokat tesznek szükségessé.

A méltányos átállási mechanizmus azokra a régiókra és ágazatokra összpontosít majd, amelyeket a fosszilis tüzelőanyagoktól vagy szén-dioxid-kibocsátást okozó folyamatoktól való függőségük miatt **a legerőteljesebben érint az átállás.** A mechanizmus az uniós költségvetés és az EBB csoport finanszírozási forrásaira támaszkodva fogja mozgósítani a szükséges magán- és közforrásokat. A mechanizmus csak az alacsony szén-dioxid-kibocsátású és az éghajlatváltozás hatásaival szemben ellenállóképes tevékenységekre való átállás előmozdításához adhat majd támogatást. Az átállásnak leginkább kiszolgáltatott polgárok és munkavállalók védelmére is törekszik majd, átképzési programokhoz, új gazdasági ágazatokban létrejövő munkahelyekhez vagy energiatakarékos lakhatáshoz való hozzáférés felkínálásával. A Bizottság együtt fog működni a tagállamokkal és a régiókkal, hogy segítse őket saját területükre vonatkozó átállási tervek kidolgozásában.

A mechanizmus kiegészíti az uniós költségvetés jelentős hozzájárulását, amely az átálláshoz közvetlenül kapcsolódó valamennyi program, továbbá egyéb alapok, például az Európai Regionális Fejlesztési Alap és az Európai Szociális Alap Plusz keretében valósul meg.

Az átállás hosszú távú finanszírozási igényeinek kielégítése érdekében a Bizottság az érintett partnerekkel együtt – a Fenntartható Európa beruházási terv részeként – folytatni fogja a mozgósítható további források és a kapcsolódó innovatív módszerek feltárását.

A szociális szempontból méltányos átállás szükségét az uniós és nemzeti szintű politikáknak is tükrözniük kell. Ide tartoznak az olyan beruházások is, amelyek megfizethető megoldásokat kínálnak a szén-dioxid-árazási politika által érintettek

számára, például a tömegközlekedés révén, valamint az energiaszegénység kezelését és az átképzés ösztönzését célzó intézkedések. Az éghajlat- és környezetvédelmi politikák méltányosságának érzékeltetéséhez koherenciára és holisztikus megközelítésre van szükség, ahogy azt a különböző közlekedési módok adóztatásáról folytatott vita is jól szemléltette. A vállalkozásokat és munkavállalóikat az aktív szociális párbeszéd segíti a változásokra való felkészülésben és azok sikeres végrehajtásában. Az európai szemeszter makrogazdasági koordinációs folyamata támogatni fogja a nemzeti szakpolitikákat ezekben a kérdésekben.

A magánszektor kulcsszereplő lesz a zöld gazdaságra való átállás finanszírozásában.

Hosszú távú jelzésekre van szükség annak érdekében, hogy a pénzügyi és tőkeáramlások a zöld beruházások felé irányuljanak, és elkerüljék a meg nem térülő eszközöket. A Bizottság 2020 harmadik negyedévében előterjeszti majd megújított fenntarthatósági szempontú finanszírozási stratégiáját, amely meghatározott tevékenységekre fog koncentrálni.

Először is a stratégia megerősíti majd a fenntarthatósági szempontú beruházások alapjait.

Ehhez konkrétan arra lesz szükség, hogy az Európai Parlament és a Tanács elfogadja a környezeti szempontból fenntartható tevékenységek osztályozására szolgáló taxonómiát. A fenntarthatóságot még inkább be kell építeni a vállalatirányítási keretbe, mivel számos vállalkozás még mindig túlzott mértékben a rövid távú pénzügyi teljesítményre helyezi a hangsúlyt, és kevésbé koncentrálnak hosszú távú fejlődésére és a fenntarthatósági szempontokra. Ugyanakkor a vállalkozásoknak és a pénzügyi intézményeknek nagyobb mértékben kell majd nyilvánosságra hozniuk az éghajlattal és a környezettel kapcsolatos adataikat, hogy a befektetők teljes körű tájékoztatást kaphassanak beruházásaik fenntarthatóságáról. A Bizottság ezért felül fogja vizsgálni a nem pénzügyi információk közzétételéről szóló irányelvet. A környezeti kockázatok és mérséklési lehetőségek megfelelő igazgatása, továbbá a kapcsolódó tranzakciós költségek csökkentése érdekében a Bizottság támogatni fogja a vállalkozásokat és más érdekelt feleket is abban, hogy a természeti tőkére vonatkozó standardizált számviteli gyakorlatokat dolgozzanak ki az EU-n belül és nemzetközi szinten egyaránt.

Másodszor több lehetőséget kell teremteni a befektetők és a vállalkozások számára azzal, hogy megkönnyítik számukra a fenntartható beruházások azonosítását és biztosítják a vonatkozó információk hitelességét. Ezt például a lakossági befektetési termékek egyértelmű címkézése és egy uniós zöldkötvény-standard kidolgozása útján lehetne megvalósítani, amely a legkényelmesebb módon könnyítené meg a fenntarthatósági szempontú beruházást.

Harmadszor kezelni kell az éghajlati és környezeti kockázatokat, és integrálni kell azokat a pénzügyi rendszerbe.

Ez azt jelenteni, hogy jobban integrálni kell az ilyen kockázatokat az uniós prudenciális keretekbe, és értékelni kell a zöld eszközökre jelenleg alkalmazandó tőkekövetelmények alkalmasságát. Meg fogjuk vizsgálni azt is, hogy pénzügyi rendszerünk hogyan járulhat hozzá az éghajlati és környezeti kockázatokkal szembeni reziliencia növeléséhez, különösen azokban az esetekben, amikor természeti katasztrófák miatt bekövetkező fizikai kockázatról és kárról van szó.

2.2.2. A nemzeti költségvetések ökológizálása és megfelelő árjelzések küldése

A nemzeti költségvetések kulcsszerepet játszanak az átállásban. A környezetbarát költségvetés eszközeinek szélesebb körű alkalmazása segíteni fog abban, hogy a közberuházásokat, a fogyasztást és az adópolitikát a káros támogatásoktól a zöld prioritások felé irányítsuk. A Bizottság a tagállamokkal együttműködve át fogja

világítani a zöld költségvetési gyakorlatokat, és azok teljesítményét referenciamutatókhoz fogja viszonyítani. Így könnyebbé válik majd annak értékelése, hogy az éves költségvetések és a középtávú pénzügyi tervek milyen mértékben vesznek figyelembe környezeti szempontokat és kockázatokat, és a bevált módszerek is könnyebben megismerhetők lesznek. Az európai gazdasági kormányzási keret felülvizsgálata a közberuházások minőségének kontextusában kitér majd a zöld közberuházásokra is. Ez adatokat szolgáltat majd az EU költségvetési irányítása javításának módszereiről folytatott vitához is. A vita eredménye alapul szolgál majd minden lehetséges jövőbeli lépéshez, többek között ahhoz is, hogy miként kezeljék a zöld beruházásokat az uniós költségvetési szabályok keretében, miközben megmaradnak az államadósság fenntarthatóságát veszélyeztető kockázatok elleni biztosítékok is.

A jól megtervezett adóreform fellendítheti a gazdasági növekedést és javíthatja az éghajlati sokkhatásokkal szembeni ellenálló képességet, valamint hozzájárulhat egy méltányosabb társadalom kialakulásához és a méltányos átálláshoz. A megfelelő árképzési jelzések küldésével, valamint a termelők, felhasználók és fogyasztók fenntartható magatartásának megfelelő ösztönzésével közvetlen szerepet játszanak. Nemzeti szinten az európai zöld megállapodás megteremti majd a hátteret a széles alapokon álló adóreformokhoz, a fosszilis tüzelőanyagok támogatásának megszüntetéséhez, az adótehernek a munkavállalók felől a szennyezés felé való áthelyezéséhez, valamint a szociális szempontok figyelembevételéhez. Szükségszerű, hogy a Bizottságnak a hozzáadottérték-adó mértékéről szóló, jelenleg a Tanács által tárgyalt javaslata gyorsan elfogadásra kerüljön, hogy a tagállamok célzottabban alkalmazzassák a héa mértékét a magasabb szintű környezetvédelmi törekvések tükrözésére, például a biogyümölcsök és -zöldségek támogatására.

Értékelés alatt állnak a releváns állami támogatási iránymutatások, többek között a környezetvédelmi és energetikai állami támogatásokról szóló iránymutatás. Az iránymutatásokat 2021-ig felül fogják vizsgálni az európai zöld megállapodás szakpolitikai célkitűzéseinek tükrözése érdekében, a klímasemlegességre való költséghatékony, 2050-ig megvalósuló átállás támogatása céljából. Az új iránymutatások megkönnyítik majd – különösen a legszennyezőbb – fosszilis tüzelőanyagok fokozatos kivonását, egyenlő versenyfeltételeket biztosítva a belső piacon. A felülvizsgálat alkalmat ad arra is, hogy megszüntessük a környezetbarát termékek bevezetése előtt álló piaci akadályokat.

2.2.3. A kutatás mozgósítása és az innováció előmozdítása

Az európai zöld megállapodás céljainak megvalósítása szempontjából kritikus jelentősége van az új technológiáknak, a fenntartható megoldásoknak és a diszruptív innovációnak. A tiszta technológiák terén elért versenyelőny megtartása érdekében az EU-nak jelentősen növelnie kell az új technológiák széles körű bevezetését és demonstrációját minden ágazatban a teljes egységes piacon, hogy új innovatív értékláncok épüljenek ki. Ez a kihívás túlmutat az egyes tagállamok eszközein. Az Európai horizont – a többi uniós programmal szinergiában – elsődleges szerepet fog játszani a nemzeti köz- és magánberuházások mozgósításában. Az Európai horizont költségvetésének legalább 35 %-a olyan új éghajlat-politikai megoldásokat fog finanszírozni, amelyek fontosak a zöld megállapodás végrehajtása szempontjából.

Az Európai horizont program keretében elérhető eszközök teljes tárháza támogatni fogja a szükséges kutatási és innovációs erőfeszítéseket. A zöld megállapodáshoz kapcsolódó négy küldetés segít majd nagyszabású változásokat előidézni olyan

területeken, mint például az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás, az óceánok, a városok és a talaj. A küldetések az érdekelt felek széles körét fogják majd össze, köztük régiókat és polgárokat is. Az iparral és a tagállamokkal kialakított partnerségek a közlekedéssel kapcsolatos kutatást és innovációt fogják támogatni olyan területeken, mint például az akkumulátorok, a tiszta hidrogén, az alacsony szén-dioxid-kibocsátással járó acélgyártás, a körforgásos bioalapú ágazatok és az épített környezet. Az Európai Innovációs és Technológiai Intézet által működtetett tudományos és innovációs társulások továbbra is ösztönzik majd az együttműködést a felsőoktatási intézmények, a kutatószervezetek, valamint az éghajlatváltozással, a fenntartható energiával, a jövő élelmiszereivel, továbbá az intelligens, környezetbarát és integrált városi közlekedéssel foglalkozó vállalkozások között. Az Európai Innovációs Tanács finanszírozást, tulajdoni részesedést és üzleti gyorsítószolgáltatásokat kínál majd a nagy potenciállal rendelkező induló vállalkozások és kkv-k részére, hogy azok a zöld megállapodást szolgáló, áttörést hozó innovációt valósíthassanak meg, amelyeket aztán gyorsan fel lehet futtatni a globális piacokon.

A konvencionális megközelítés nem lesz elegendő. A kísérletek hangsúlyozásával, valamint az ágazatokon és tudományágakon átvívelő együttműködéssel az EU kutatási és innovációs menetrendje olyan rendszerszintű megközelítést fog alkalmazni, amely a zöld megállapodás céljainak eléréséhez szükséges. Az Európai horizont program a helyi közösségeket is bevonja majd a fenntarthatóbb jövő kidolgozásába olyan kezdeményezések keretében, amelyek a társadalmi húzóerő és a technológiai tolóerő ötvözésére törekednek.

Az adathalmazok elemzésén alapuló innovációhoz hozzáférhető és interoperábilis adatokra van szükség. Ezek az adatok – digitális infrastruktúrával (pl. szuperszámítógépekkel, felhővel és ultragyors hálózatokkal) és mesterséges intelligenciát alkalmazó megoldásokkal kombinálva – megkönnyítik a tényalapú döntéshozatalt és bővítik a környezeti kihívások megértéséhez és kezeléséhez rendelkezésünkre álló kapacitást. A Bizottság támogatni fogja az arra irányuló erőfeszítéseket is, hogy a digitális transzformáció minden előnyét felhasználják az ökológiai átállás támogatására. Az azonnali prioritások közé fog tartozni az EU környezeti katasztrófákra vonatkozó előrejelzési és reagálási képességének jelentős javítása. Ennek érdekében a Bizottság összefogja majd az európai tudományos és ipari kiválóságot azzal a céllal, hogy kifejlesszék a Föld nagyon nagy pontosságú digitális modelljét.

2.2.4. Az oktatás és képzés mozgósítása

Az iskolák, a képzési intézmények és az egyetemek megfelelő helyzetben vannak ahhoz, hogy tájékoztassák a diákokat, szülőket és a szélesebb értelemben vett közösséget a sikeres átálláshoz szükséges változásokról. A Bizottság európai kompetenciakeretet dolgoz majd ki, melynek segítségével fejleszthető és értékelhető lesz az éghajlatváltozással és a fenntartható fejlődéssel kapcsolatos tudás, készségek és attitűdök. Háttéranyagokat is biztosít majd, és a tanárképzési programok uniós hálózataiban előmozdítja a bevált gyakorlatok cseréjét.

A Bizottság azon dolgozik, hogy új finanszírozási forrásokat bocsásson a tagállamok rendelkezésére az iskolák épületeinek és működésüknek fenntarthatóbbá tételéhez. Megerősítette az együttműködést az Európai Beruházási Bankkal és erősebb kapcsolatokat teremtett a strukturális alapok és az új pénzügyi eszközök között azzal a céllal, hogy 2020-ban 3 milliárd EUR összegű beruházást mozgósítson az iskolai infrastruktúrába.

Az ökológiai átállás előnyeinek kiaknázásához proaktív átképzésre és továbbképzésre van szükség. Az Európai Szociális Alap+-ról szóló javaslat szerint az alap fontos szerepet játszik majd abban, hogy az európai munkaerő megszerezze a hanyatló ágazatokból a növekvő ágazatokba való átálláshoz és az új folyamatokhoz való alkalmazkodáshoz szükséges készségeket. A zöld gazdaságban való foglalkoztathatóság javítása érdekében frissítésre kerül a készségfejlesztési program és az ifjúsági garancia.

2.2.5. Zöld eskü: a károkozás elkerülése

Minden uniós fellépést és szakpolitikát össze kell fogni annak érdekében, hogy az EU sikeres és méltányos átállást valósíthasson meg fenntartható jövőnk érdekében. A Bizottság minőségi jogalkotási eszközei szilárd alapot biztosítanak ehhez. A hatásvizsgálatok a nyilvános konzultációk, a környezeti, társadalmi és gazdasági hatások azonosítása, valamint a kkv-kat és az innovációt érő hatások elemzése révén – a zöld megállapodás célkitűzéseivel összhangban – hozzájárulnak ahhoz, hogy az eredményes szakpolitikai döntéseket a lehető legkevesebb költséggel hozzák meg. Az értékelések szisztematikusan felméri a jelenlegi jogszabályok és az új prioritások közötti koherenciát is.

A Bizottság felkéri az érdekelt feleket, hogy a rendelkezésre álló platformok²⁹ segítségével járuljanak hozzá a jogszabályok egyszerűsítéséhez és a problémás esetek azonosításához, ezzel is támogatva a Bizottság arra irányuló erőfeszítéseit, hogy azonosítsa és kiigazítsa a meglévő jogszabályok következetlenségeit. A Bizottság figyelembe fogja venni ezeket a javaslatokat az európai zöld megállapodással kapcsolatos értékelések, hatásvizsgálatok és jogalkotási javaslatok elkészítése során.

Ezenkívül a minőségi jogalkotási politika legutóbbi számbavételének eredményeire építve a Bizottság **javítani fogja azokat a módszereket, amelyekkel a minőségi jogalkotási iránymutatás és annak támogató eszközei a fenntarthatósági és innovációs kérdéseket kezelik.** A cél annak a biztosítása, hogy a zöld megállapodás minden egyes kezdeményezése a lehető leghatékonyabb és a legkevésbé terhes módon érje el célkitűzéseit, és hogy az összes többi uniós kezdeményezés is megfeleljen a károkozás elkerülésére vonatkozó zöld eskünek. E célból az összes jogalkotási javaslatot és felhatalmazáson alapuló jogi aktust kísérő indokolás külön szakaszt szentel majd annak a kérdésnek, hogy az egyes kezdeményezések milyen módon felelnek meg ennek az elvnek.

3. AZ EU MINT GLOBÁLIS VEZETŐ

Az éghajlatváltozás és a környezetkárosodás globális kihívást jelentenek és globális választ igényelnek. Az Unió továbbra is ambiciózus környezet-, éghajlat- és energiapolitikai lépéseket fog szorgalmazni és végrehajtani világszerte. Megerősíti a zöld megállapodással kapcsolatos diplomáciai tevékenységét, amelynek keretében arra összpontosít, hogy meggyőzze partnereit a fenntarthatóbb fejlődés előmozdításának fontosságától, és támogassa őket ebben. Ha az EU hiteles példát mutat, és ehhez diplomáciai és kereskedelempolitikai lépéseket, fejlesztési támogatásokat és egyéb külső szakpolitikai intézkedéseket is társít, akkor eredményes szószóló lehet. A Bizottság és a főképviselő szorosan együtt fog működni a tagállamokkal valamennyi két- és többoldalú diplomáciai csatorna – többek között az Egyesült Nemzetek Szervezete, a G7-ek, a G20-

²⁹ „Ossza meg velünk véleményét! – Enyhítsünk a terheken!” honlap: https://ec.europa.eu/info/law/better-regulation/lighten-load_hu

ak, a Kereskedelmi Világszervezet és más releváns nemzetközi fórumok – kihasználása érdekében.

Az Unió továbbra is biztosítani fogja, hogy a Párizsi Megállapodás a jövőben is az éghajlatváltozás elleni küzdelem nélkülözhetetlen többoldalú keretként szolgáljon. Ahogy az EU a globális kibocsátás egyre kisebb részéért lesz felelős, a globális éghajlati kihívás érdemi kezelése szempontjából elengedhetlenné válik, hogy más régiók is hasonló lépéseket tegyenek és fokozzák erőfeszítéseiket. A Párizsi Megállapodásnak a rendszeres értékelésre és a helyzetkép frissítésére vonatkozó rendelkezései nyomán az elkövetkező hónapokban intenzívebbé válik majd az éghajlatvédelmi törekvésekről folytatott vita. A 2020-ban Glasgowban megrendezésre kerülő Felek Konferenciája fontos mérföldkő lesz a 2023. évi globális értékelés előtt. A konferencián sor kerül majd a hosszú távú célok elérése felé tett előrelépés értékelésére. A ma rendelkezésre álló adatok alapján egyértelmű, hogy a globális törekvések jelenlegi szintje nem elégséges³⁰. Az EU valamennyi partnerével szorosabban együtt fog működni a közös erőfeszítések fokozása érdekében, valamint segítséget nyújt partnereinek ahhoz, hogy végrehajtsák nemzetileg meghatározott hozzájárulásait és ambiciózus hosszú távú stratégiákat dolgozzanak ki. Ennek az alapját az Unió saját, ambiciózusabb törekvései fogják képezni, amelyeket a 2. szakasz ismertet.

Ezzel párhuzamosan az EU szorosabbra fűzi a partnerországokkal folytatott kétoldalú együttműködést, és szükség esetén innovatív együttműködési formákat alakít ki. Az Unió továbbra is együttműködik a G20-csoport gazdaságaival, amelyek a globális üvegházhatásúgáz-kibocsátás 80 %-áért felelősek. Ahhoz, hogy a nemzetközi partnerek fokozzák éghajlat-politikai fellépésüket, olyan testre szabott földrajzi stratégiákra van szükség – például a jelenlegi és jövőbeni nagy kibocsátók, a legkevesbé fejlett országok vagy a fejlődő kis szigetállamok esetében –, amelyek tükrözik az eltérő körülményeket és helyi igényeket. **Az EU annak érdekében is együttműködik a globális partnerekkel, hogy fejlődjön a nemzetközi szén-dioxid-piac,** amely az éghajlat-politikai fellépést előmozdító gazdasági ösztönzők létrehozásának kulcsfontosságú eszköze.

Az Unió számára fontos közvetlen szomszédjainak támogatása. Az európai ökológiai átállás csak akkor lehet teljes mértékben eredményes, ha az EU közvetlen szomszédsága is eredményes intézkedéseket hoz. Folyamatban van a Nyugat-Balkánra vonatkozó zöld menetrenddel kapcsolatos munka. A Bizottság és a főképviselő emellett több erős környezetvédelmi, energiaügyi és éghajlat-politikai partnerséget kíván létrehozni a déli szomszédság államaival, valamint a keleti partnerség keretében.

A 2020-ban Pekingben és Lipcsében megrendezésre kerülő **EU–Kína csúcstalálkozó** alkalmat kínál majd az EU és Kína közötti, éghajlati és környezetvédelmi kérdésekkel kapcsolatos partnerség megerősítésére, különösen **a biológiai sokféleségről szóló kunmingi konferenciát** és a Glasgowban tartandó Felek Konferenciáját megelőzően.

Ehhez hasonlóan az Afrikára vonatkozó új átfogó stratégia, valamint az Afrikai Unió és az EU közötti 2020. évi csúcstalálkozó keretében is biztosítani kell, hogy az éghajlattal és a környezettel kapcsolatos kérdések kiemelt figyelmet kapjanak a két kontinens közötti kapcsolatokban. A fenntartható beruházásokra és munkahelyekre irányuló Afrika–Európa szövetség különösen annak lehetővé tételére fog összpontosítani, hogy

³⁰ Az ENSZ 2019. évi jelentése a környezetvédelmi kibocsátási szakadékról.

Afrika kihasználja lehetőségeit és gyorsan haladjon a zöld és körforgásos gazdaság – többek között a fenntartható energia- és élelmiszerrendszerek, valamint az intelligens városok – felé. Az EU szorosabban együtt fog működni Afrikával a fenntartható és tiszta energia szélesebb körű alkalmazása és kereskedelme érdekében. A megújuló energia és az energiahatékonyság – például a főzéshez használt környezetbarát tüzelőanyagok – kulcsszerepet játszanak abban, hogy úgy lehessen felszámolni az energiához való hozzáférés terén Afrikában tapasztalható különbségeket, hogy közben megvalósul a széndioxid-kibocsátás előírt csökkentése. Az Unió „NaturAfrica” néven kezdeményezést indít, amelynek célja a biológiai sokféleség csökkenésének mérséklése azáltal, hogy hálózatba szervezi a védett területeket a vadon élő állatok és növények védelme, valamint annak érdekében, hogy lehetőségek nyíljanak meg a helyi lakosság számára a zöld ágazatokban.

Általánosabban fogalmazva **az EU fel fogja használni a rendelkezésére álló diplomáciai és pénzügyi eszközöket annak érdekében, hogy a zöld szövetségek részét képezzék az Afrikával és más partnerországokkal és régiókkal fennálló kapcsolatainak**, különösen Latin-Amerikában, a karib-tengeri térségben, Ázsiában és a csendes-óceáni térségben.

Az Uniónak emellett meg kell erősítenie a jelenlegi kezdeményezéseket, és együtt kell működnie a harmadik országokkal a több területet érintő éghajlat-politikai és környezetvédelmi kérdésekben. Ilyen kérdés lehet például a fosszilis tüzelőanyagok támogatásának megszüntetése világszerte a G20-ak kötelezettségvállalásaival összhangban, a fosszilis tüzelőanyagokhoz kapcsolódó infrastruktúra multilaterális intézmények általi finanszírozásának fokozatos megszüntetése, a fenntarthatósági szempontú finanszírozás megerősítése, az új szénerőművek építését célzó munkálatok fokozatos leállítása, valamint a metánkibocsátás csökkentését célzó intézkedések.

Az EU azt is elismeri, hogy az éghajlattal és a környezettel összefüggő globális kihívások jelentősen felerősítik a fenyegetéseket és instabilitáshoz vezetnek. Az ökológiai átállás átformálja a geopolitikát, így a globális gazdasági, kereskedelmi és biztonsági érdekeket is. Emiatt számos államnak és társadalomnak kihívásokkal kell majd szembenéznie. Az EU valamennyi partnerével együtt fog működni az éghajlat és a környezet változásának hatásaival szembeni rezilienciájuk növelése érdekében, hogy ezek a kihívások ne váljanak konfliktusforrássá, ne tegyék bizonytalanná az élelmiszerellátást és ne kényszerítsék az embereket lakóhelyük elhagyására, valamint hogy világszerte támogassa a méltányos átállást. Az éghajlat-politikai vonatkozásoknak a külső kérdésekkel kapcsolatos uniós gondolkodás és fellépés szerves részévé kell válniuk, többek között a közös biztonság- és védelempolitikával összefüggésben is.

A kereskedelempolitika az EU ökológiai átállásának szolgálatába állhat. A kereskedelempolitika platformként szolgál a kereskedelmi partnerekkel való együttműködéshez az éghajlat- és környezetvédelmi intézkedések terén. Az uniós kereskedelmi megállapodásokban egyre erőteljesebbé tették a fenntarthatóság iránti kötelezettségvállalásokat, különösen az éghajlatváltozással kapcsolatos intézkedések javítása tekintetében. A Bizottság emellett fokozta az uniós kereskedelmi megállapodásokban foglalt, fenntartható fejlődéssel kapcsolatos kötelezettségvállalások végrehajtására és érvényesítésére irányuló erőfeszítéseit, és a kereskedelmi jogérvényesítési főtisztviselő kinevezésével még intenzívebbé válnak majd ezek az erőfeszítések. Ami konkrétan az éghajlatváltozást illeti, az Unió által az utóbbi időben megkötött megállapodások mind tartalmazzák a feleknek a Párizsi Megállapodás megerősítésére és hatékony végrehajtására vonatkozó kötelező erejű

kötelezettségvállalását. A Bizottság javasolni fogja, hogy a Párizsi Megállapodás tiszteletben tartása váljon valamennyi jövőbeli átfogó kereskedelmi megállapodás alapvető elemévé. Az EU kereskedelempolitikája megkönnyíti a környezeti termékekkel és szolgáltatásokkal kapcsolatos kereskedelmet és beruházást, valamint előmozdítja az éghajlatbarát közbeszerzést. A kereskedelempolitikának biztosítania kell továbbá az olyan nyersanyagokhoz kapcsolódó torzulásmentes és tisztességes kereskedelmet és beruházásokat, amelyekre az uniós gazdaságnak szüksége van a zöld átálláshoz. Segíthet felvenni a harcot bizonyos káros gyakorlatok – például az illegális fakitermelés – ellen, szorosabbá teheti a szabályozási együttműködést és előmozdíthatja az uniós szabványok alkalmazását, valamint hozzájárulhat a nem vámjellegű akadályok felszámolásához a megújulóenergia-ágazatban. Az európai piacon forgalomba hozott valamennyi vegyi anyagnak, alapanyagnak, élelmiszernek és egyéb terméknek maradéktalanul meg kell felelnie a vonatkozó uniós előírásoknak és szabványoknak. Az EU-nak arra kell használnia a „zöld” szabályozás terén szerzett szakértelmét, hogy ösztönözze partnereit az uniós szabályozáshoz hasonló, ugyanolyan ambiciózus szabályok kidolgozására, ezáltal az Unió megkönnyítheti a kereskedelmet, valamint javíthatja a környezetvédelmet és az éghajlatváltozás mérséklését ezekben az országokban.

Az EU a világ legnagyobb egységes piacaként kikényszerítheti, hogy az általa elfogadott szabványok érvényesüljenek a globális értékláncok tekintetében is. A Bizottság folytatni fogja a fenntartható növekedést támogató új szabványokkal kapcsolatos munkát, és gazdasági súlyát kihasználva úgy alakítja majd a nemzetközi szabványokat, hogy azok összhangban legyenek az uniós környezet- és éghajlatvédelmi törekvésekkel. A két- és többoldalú fórumokon azon fog munkálkodni, hogy megkönnyítse a környezeti termékek és szolgáltatások kereskedelmét, valamint hogy a fenntartható termékeket nyitott és vonzó uniós és globális piacok fogadják. Együttműködik majd a globális partnerekkel az EU erőforrás-biztonságának és a stratégiai jelentőségű nyersanyagokhoz való megbízható hozzáféréseinek biztosítása érdekében.

Az uniós nemzetközi együttműködési és partnerségi politikának az átállás megvalósítása érdekében a jövőben is elő kell segítenie, hogy a köz- és magánforrások eljussanak a megfelelő helyre. Az EU és tagállamai továbbra is a világ vezető donorjai a fejlesztési támogatások tekintetében, és az éghajlatváltozás elleni küzdelmet célzó teljes közfinanszírozás 40 %-át biztosítják. Mivel nem áll rendelkezésre elegendő közfinanszírozás, az Unió és tagállamai összehangolt erőfeszítéseket tesznek majd annak érdekében, hogy partnerek bevonása révén magánfinanszírozással hidalják át a hiányt. A Szomszédsági, Fejlesztési és Nemzetközi Együttműködési Eszközre vonatkozó bizottsági javaslat értelmében az eszköz költségvetésének 25 %-át éghajlatpolitikai célkitűzésekre különítenék el. A Bizottság támogatni fogja a nemzeti költségvetési források azon kötelezettségvállalásait is, amelyek célja a beruházási légkör javítása, valamint annak biztosítása, hogy a magánszektorból is érkezzenek hozzájárulások. E munka kiegészítéseként különféle eszközök – például finanszírozási garanciák és vegyes finanszírozás – révén lehetőséget kell biztosítani a fenntartható fejlődést célzó beruházások kockázatának csökkentésére.

A nemzetközi befektetők mozgósítása érdekében az EU továbbra is vezető szerepet vállal egy olyan pénzügyi rendszer kialakításában, amely támogatja a globális fenntartható növekedést. E tevékenysége során az EU támaszkodni fog a nemrég létrehozott, fenntartható finanszírozással foglalkozó nemzetközi platformra, melynek feladata a környezeti szempontból fenntartható finanszírozási kezdeményezésekkel – például a taxonómiákkal, a közzétételekkel, a szabványokkal és a címkékkel –

kapcsolatos erőfeszítések összehangolása. A Bizottság ösztönözni fogja a témával kapcsolatos egyeztetéseket más nemzetközi fórumokon is, különösen a G7-ek és a G20-ak körében.

4. ITT AZ IDEJE KÖZÖSEN CSELEKEDNI: AZ EURÓPAI ÉGHAJLATI PAKTUM

Az európai zöld megállapodás sikeréhez elengedhetetlen a nyilvánosság és az összes érdekelt fél bevonása és elkötelezettsége. A közelmúlt politikai eseményei arról tanúskodnak, hogy a gyökeres változást hozó politikák csak akkor működnek, ha a polgárokat teljes mértékben bevonják azok kialakításába. Az embereket aggasztja, hogy mi lesz a munkahelyükkel, hogyan fogják fűteni otthonaikat és miként fognak kijönni a jövedelmükből, az uniós intézményeknek pedig együtt kell működniük velük, ha azt szeretnék, hogy a zöld megállapodás sikeres legyen és tartós változást idézzon elő. A polgárok biztosítják a hajtóerőt az átálláshoz, és ennek a jövőben is így kell lennie.

A Bizottság 2020 márciusáig útjára indítja az európai éghajlati paktumot, amely három különböző módon igyekszik bevonni a polgárokat az éghajlat-politikai fellépésekbe. Egyrészt ösztönözni fogja az információmegosztást és ötleteket ad, valamint elő fogja segíteni, hogy a közvélemény megértse, milyen fenyegetésekkel és kihívásokkal kell szembenézni az éghajlatváltozás és a környezetkárosodás miatt, és miként lehet küzdeni ezek ellen. Ez a Bizottság által folytatott civil párbeszédnek mintájára több csatornán keresztül és számos eszköz alkalmazásával fog megvalósulni, többek között a tagállamokban tartott események alkalmával. Másrészt meg kell teremteni azokat a valódi és virtuális tereket is, ahol az emberek egyénileg és közösen is hangot adhatnak ötleteiknek, kibontakoztathatják kreativitásukat és közösen nagyratörő terveket dolgozhatnak ki. A résztvevőket arra ösztönöznék, hogy kötelezzék el magukat konkrét éghajlat-politikai célok mellett. Harmadrészt a Bizottság kapacitásépítési tevékenységet fog folytatni az éghajlatváltozással és a környezetvédelemmel kapcsolatos alulról szerveződő kezdeményezések elmozdítása érdekében. Információs, útmutató és oktatási modulok segíthetik a bevált gyakorlatok cseréjét. A Bizottság gondoskodik arról, hogy a zöld átállás kiemelt témája legyen az Európa jövőjéről szóló vitának.

Az éghajlati paktum építeni fog a Bizottság rendezésében Unió-szerte zajló civil párbeszédre és civil fórumokra, valamint a szociális párbeszédért felelős bizottságok szerepére. Továbbra is tenni fog a regionális és helyi közösségek, köztük az energiaközösségek megerősítéséért. Erősödni fog a kohéziós politika városi dimenziója, és a javasolt Európai Városfejlesztési Kezdeményezés segítséget nyújt majd a városoknak ahhoz, hogy a lehető legjobban hasznosítsák a fenntartható városfejlesztési stratégiák kidolgozása terén kínákozó lehetőségeket. A Polgármesterek Szövetsége továbbra is központi szerepet tölt be. A Bizottság e testülettel együttműködve továbbra is segíteni fogja azokat a városokat és régiókat, amelyek ambiciózus kötelezettséget kívánnak vállalni az éghajlat- és energiapolitika terén. A Polgármesterek Szövetsége továbbra is a változást előidéző bevált gyakorlatok helyi alkalmazásával kapcsolatos tapasztalatok megosztásának alapvető színtere lesz.

A Bizottság törekszik arra is, hogy mérsékelje az intézményként és munkáltatóként kifejtett környezeti hatását. 2020-ban átfogó cselekvési tervet terjeszt elő annak érdekében, hogy maga is teljesítse a zöld megállapodásban foglalt célkitűzéseket és 2030-ra klímasemlegessé váljon. A Bizottság felszólítja az összes többi uniós intézményt, szervet és ügynökséget, hogy működjenek együtt vele, és hozzanak hasonló ambiciózus intézkedéseket.

Az éghajlati paktum létrehozása mellett a Bizottságnak és a tagállamoknak törekedniük kell annak biztosítására, hogy az európai zöld megállapodással

kapcsolatban rendelkezésre álló valamennyi tervezési eszközt következetesen alkalmazzák. Az említett eszközök közül a legfontosabbak a nemzeti energia- és éghajlat-politikai tervek, valamint a közös agrárpolitika végrehajtására vonatkozóan javasolt nemzeti stratégiai tervek. A Bizottság gondoskodni fog arról, hogy a tervek megfeleljenek a célnak és a tagállamok hatékonyan végrehajtsák azokat, és adott esetben alkalmazni fogja a rendelkezésére álló eszközöket, például az európai szemeszter eszközét.

Az uniós alapok – köztük a vidékfejlesztési alap – elősegítik majd, hogy a vidéki térségek élni tudjanak a körforgásos gazdaságban és a biogazdaságban rejlő lehetőségekkel. A Bizottság vidéki térségekre vonatkozó hosszú távú elképzelései tükrözni fogják ezt. A Bizottság emellett kiemelt figyelmet szentel majd a legkülső régióknak az európai zöld megállapodással kapcsolatos szerepére, tekintetbe véve az éghajlatváltozással és a természeti katasztrófákkal szembeni kiszolgáltatottságukat, valamint különleges értékeiket: biológiai sokféleségüket és a megújuló energiaforrásaikat. A Bizottság folytatja a „Tiszta energia az EU szigetei számára” kezdeményezéssel kapcsolatos munkát, hogy az EU valamennyi szigete vonatkozásában kidolgozza a tiszta energiára való átállás felgyorsításának hosszú távú kereteit.

A Bizottságnak és a tagállamoknak gondoskodniuk kell a szakpolitikák és a jogszabályok hatékony végrehajtásáról és eredményességéről is. A környezetvédelmi politikák végrehajtásának felülvizsgálata döntő jelentőségű lesz az egyes tagállamok helyzetének feltérképezése szempontjából. A Bizottság továbbá előterjeszt majd egy, az európai zöld megállapodást kiegészítő új környezetvédelmi cselekvési programot. Ebben szerepel majd egy olyan új nyomonkövetési mechanizmus, amely azt hivatott biztosítani, hogy Európa ne térjen le a környezetvédelmi célkitűzéseinek elérése felé vezető útról. A Bizottság ki fog alakítani egy olyan jelzőrendszert is, melynek célja az európai zöld megállapodás célkitűzései felé tett haladás nyomon követése.

A Bizottság fontolóra fogja venni az aarhusi rendelet felülvizsgálatát, hogy **azok a polgárok és nem kormányzati szervezetek, amelyek kétségbe vonják valamely környezeti hatással bíró határozat jogszerűségét, jobban érvényesíteni tudják az uniós szintű közigazgatási és bírósági felülvizsgálathoz fűződő jogukat.** A Bizottság lépéseket fog tenni annak érdekében is, hogy valamennyi tagállamban javuljanak a nemzeti bírságok előtti igazságszolgáltatáshoz való joguk érvényesítésének lehetőségei. A Bizottság emellett elő fogja mozdítani az Unió, a tagállamok és a nemzetközi közösség azon tevékenységeit, amelyek célja a környezeti bűnözés elleni küzdelem fokozása.

Az európai zöld megállapodás új növekedési stratégiát határoz meg az EU számára. Támogatja, hogy az EU olyan igazságos és virágzó társadalommá váljon, amely választ ad az éghajlatváltozás és a környezetkárosodás jelentette kihívásokra, és ezzel javítja a jelenlegi és jövőbeli generációk életminőségét. A Bizottság felkéri az Európai Parlamentet és az Európai Tanácsot, hogy hagyják jóvá az európai zöld megállapodást, és teljes mellszélességgel álljanak ki az abban foglalt intézkedések mellett.